

«HET BRUIJSEL»

VOGELWACHT

UDEN E.O.

WAT DOET VOGELWACHT UDEN?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten m.b.t. vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, I.V.N.-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het I.V.N.-Uden actief deelnemen aan het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden en omgeving.
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad "Het Bruujssel".

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (B.M.P.), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

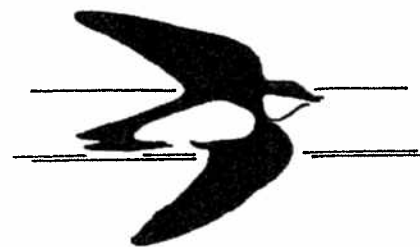
- De jaarcontributie bedraagt € 14,00 per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,00.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujssel".

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: Liesbeth Verkaar, Oliemolenstraat 53 - 5402 LH UDEN.
Telefoon: 0413-265397 of E-mail: verkaar33@zonnet.nl

Website Vogelwacht Uden: <http://members.lycos.nl/vogelwachtuden/>

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : Liesbeth Verkaar
Oliemolenstraat 53, Uden
Tel.: 0413-265397
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Esther Rutten Maas en Johan van Roosmalen
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

“HET BRUUIJSEL” - nummer 2 - 2003

- Redactieleden** : Margreet Hoefnagels, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Peter Noy
Don-Alexander van Bergen, Liesbeth Verkaar en Jolanda Rutten.
- Typewerk** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
E-mail: a.v.d.acker@jbz.nl
- Marieke Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
- Eindredactie + Kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Omslag** : Drukkerij Van Tuijl, Esp 219 te Eindhoven, tel.: 040-2435705
- Drukwerk** : Theo Thijssen en Wim Hoefs (faciliteiten: Basisschool De Vlonder)
- Verspreiding** : Sandra van de Burgt en Annelies Timmerman

“HET BRUUIJSEL” verschijnt 4x per jaar in een oplage van 175 exemplaren

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047

Website Vogelwacht : <http://members.lycos.nl/vogelwachtuden/>

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

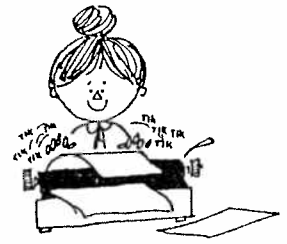
Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave	Redactie	02
Mededelingen Redactie.....	Margreet Hoefnagels	03
Van de Bestuurstafel... ..	Liesbeth Verkaar	04
Lentekriebels.....	Adrie Nijssen	07
Gedicht 'Het vogeltje'.....	Marieke Noy	07
Vogelwacht Uden goes Polen, inleiding	Jan-Willem Hermans	08
Polen, zaterdag 26 april en zondag 27 april.....	Jan-Willem Hermans	10
Polen, maandag 28 april.....	Jan-Willem Hermans	10
Polen, dinsdag 29 april.....	John Hermans	11
Polen, woensdag 30 april	Henry en Maria van de Heuvel	12
Polen, donderdag 1 mei.....	Marc Poulussen	13
Polen, vrijdag 2 mei	Ramon Verkaar	14
Polen, zaterdag 3 mei en zondag 4 mei.....	Jan-Willem Hermans	16
Verslag vogelcursus 2003	Karin v.d. Mortel en Frans Govers	18
In de kijker... "werkgroep Inventarisatie".....	Liesbeth Verkaar	19
Vogel onder de loop... de Nachtegaal	Pedro van den Acker	22
Bijzondere Waarnemingen.....	Peter van de Braak	24
Vogels in onze tuin	Jolanda Rutten	26
Excursie naar de Maasduinen bij Well	Stijn van Gils	28
Klaar voor 2003: de Stootvogelwerkgroep	Piet van der Voort	29
Voorjaarsexcursie Friesland 2003, inleiding	Liesbeth Verkaar	30
Friesland, donderdag 29 mei.....	Emmy Veeger	30
Friesland, vrijdag 30 mei	Sonja Sannen	31
Friesland, zaterdag 31 mei	Daan de Vink	33
Friesland, zondag 1 juni.....	Ad Bekkers	34
Vogelwaarnemingen excursie Friesland 2003	Jan Verhoeven	35
Excursie Zeeuws Vlaanderen.....	Peter van de Braak	36
Maandagavondwandeling de Tongelaar in Mill	Egbert Arts	37
Big Dag Maashorst 2003.....	Peter van de Braak	38
Vogelwacht – Winkel.....	Aad van Toor	40
Advertenties	Bestuur	41

Mededelingen van de Redactie

Het is woensdag, half mei. Niets wijst erop dat de zomer in aantocht is: koud, nat, somber... Een week later vallen de mussen zowat van het dak van de hitte... Heerlijk dat Nederlandse weer!! De vogels trekken zich er niets van aan, ze laten zich 's morgens steeds vroeger horen en geregeld zitten er jonge dieren in de tuin. Daar moet je nog goed mee oppassen, want sommigen zijn zeer nieuwsgierig. Een openstaande deur is voor hen een regelrechte uitnodiging om eens binnen te gaan kijken. Alleen is het dan zo moeilijk om weer de uitgang te vinden. Als mens moet je dan het hoofd koel houden, niet gaan jagen, maar zorgen dat een openstaand raam in het zicht komt van dat vogelkoppie. Ramen poetsen, vogelpoep opruimen en het leed is weer geleden. Het is alleen minder leuk als het beestje hardleers is en het de volgende morgen weer eens probeert. Het is zo'n rare smoes: ik ben te laat, want er zat een jonge merel in de kamer...

Spannender verhalen zijn binnen gekomen bij de redactie. Kijk alleen maar eens naar de verslagen van de excursiegangers naar Polen en naar Friesland. Beide groepen hebben het zeer naar hun zin gehad. Volgende keer wil je zeker mee!!! Ook de korte excursies zijn de moeite waard geweest. Lees de verslagen van de tocht naar Well (Stijn van Gils), de excursie naar de telpost in Breskens (Peter van de Braak) en de maandagavondwandelingen in onze omgeving (Egbert Arts). Verder is er een bericht over de Big Day in de Maashorst. Weet je niet wat dat inhoudt? Lees dan het snel het verhaal van Peter van de Braak en je bent weer helemaal op de hoogte.

Karin van de Mortel en Frans Govers hebben de vogelcursus gevolgd, wat vonden ze ervan? Dan is er ook nog het verslag van de Stootvogelwerkgroep door Piet van der Voort. Allemaal verhalen van mensen die zo enthousiast zijn over vogels dat ze er over wilden schrijven.

Ook de redactie levert haar bijdragen. Liesbeth Verkaar doet de mededelingen van het bestuur en neemt de werkgroep Inventarisatie in de kijker. Heb je belangstelling voor een wat actieve rol in de club, lees dan haar verhaal en besef dat inventariseren dé uitdaging is voor jou! Pedro van den Acker heeft de Nachtegaal onder de loep genomen. Wanneer je zijn schitterende melodieën wilt horen ga dan naar de Tongelaar in Mill. Jolanda Rutten is enthousiast verder gegaan met haar rubriek over de vogels in haar tuin.

Peter van de Braak ontvangt graag jouw bijzondere waarnemingen. Hij bundelt ze en zorgt ervoor dat iedereen ervan kan genieten. Bovendien neemt Peter ons mee in de wondere wereld van Digiscoping. Tot slot: vergeet niet dat je voor cadeautjes eerst in de winkel van Aad moet gaan kijken.

Voor de zomer: heel veel vogelplezier, vergeet je verrekijker niet mee te nemen op vakantie en zorg ervoor dat je pen en papier altijd bij de hand hebt (laptop mag ook), zodat je je avonturen vers van de pers aan ons door kunt geven.

Namens de Redactie,
Margreet Hoefnagels

Van de Bestuurstafel...

Nieuwe leden

De nieuwe leden blijven toestromen. Vier mensen van de vogelcursus hebben zich aangemeld als lid, maar ook niet-cursisten weten de weg naar onze club te vinden. Het zijn: Truus van Hees, Toy Janssen, Toon Diks, Harry Kneepkens en Cor Broeren uit Uden. Ad van Grunsven uit Vorstenbosch en Cathy van der Linden uit Erp. Alle nieuwe leden van harte welkom bij onze club! Het bestuur is van plan om na de zomervakantie (dinsdag 9 september) een soort beurs te houden, waarin onze werkgroepen zich presenteren en waar onze nieuwe leden geïnformeerd kunnen worden welke mogelijkheden ze hebben binnen de vereniging. Zij krijgen hier tegen die tijd een persoonlijke uitnodiging voor. Uiteraard is dit alles geheel vrijblijvend.

Cursussen

Ook dit jaar waren de cursussen weer een succes. Met de piepcursus is zelfs een extra les ingelast, zo fanatiek waren de "piepers". De meeste cursisten van de vogelcursus vonden het jammer dat het al weer voorbij was. Zouden acht lessen dan nog niet genoeg zijn? Het was dit jaar "luze lesgeven" met de beamer en laptop. We hebben twee mooie ochtendexcursies gehad en tijdens de laatste avondexcursie hebben we de nachtzwaluw heel mooi kunnen zien en horen. Verschillende cursisten hebben zich als lid aangemeld. Als iedere cursist nu weer een beetje vogelkennis overbrengt naar zijn of haar omgeving, dan hebben wij ons doel bereikt. Zie voor een verslag verderop in dit blad. De kans is groot dat we de vogelcursus dit najaar ook in Heeswijk-Dinther gaan geven.

Soms is bestuurslid zijn wel erg leuk

Op zaterdag 5 april is het bestuur met partners uit eten geweest (uiteraard op eigen kosten). Dit om de onderlinge banden wat aan te halen, elkaar eens in andere omstandigheden te zien en eens over andere dingen te praten dan over bestuurszaken. Dit was ook een leuke gelegenheid om elkaars partners wat beter te leren kennen. Marc als aftredend bestuurslid en Johan als beginnend bestuurslid waren ook van de partij. Verder was heel het bestuur uitgenodigd bij het huwelijk van Esther Maas en Günther Rutten op 15 mei. Helaas was Johan verhinderd, maar de rest heeft een heerlijke avond gehad. Nog van harte gefeliciteerd Esther en Günther en veel geluk voor jullie samen, nu en in de toekomst!

Vogelwacht goes Polen

Van 26 april t/m 4 mei zijn zeventien Vogelwachters naar Polen geweest om te vogelen. John, Jan-Willem en Peter van de Braak hebben een prachtige reis georganiseerd, het was een reis terug in de tijd. Dan realiseer je weer eens hoe rijk we hier zijn in het Westen. Veel boerderijen hadden nog geen waterleiding. Wel lag op ieder erf een stapel hout voor de kachel. De mest werd nog met paard en wagen uitgereden. In dit Bruujssel staat een uitgebreid verslag van deze reis, waarin onze groep 154 verschillende soorten vogels gezien of gehoord heeft. Het was zeer de moeite waard!

Gruttodag

Op zaterdag 10 mei heeft onze club een informatiekraam gehad bij Naat Piek. Dit om de mensen te informeren over de grutto en andere weidevogels, waar het niet zo goed mee gaat. Het was een landelijke activiteit. Vogelbescherming Nederland had folders gestuurd om uit te delen. De hele dag zijn er mensen aan de kraam geweest, niet alleen fietsers van de landelijke fietsdag, maar ook trimmers en mensen die alleen hun hond kwamen uitlaten. Het was gelijk weer een stukje reclame voor onze eigen club, mede dankzij de publiciteit in de diverse kranten. Het was een leuke en nuttige dag.

Friesland

Van 29 mei tot en met 1 juni zijn 25 Vogelwachters naar het mooie Friesland geweest. Het was een schitterende excursie, met mooi weer en een prachtige accommodatie (verslag verderop in dit blad). Het was enigszins jammer dat er acht mensen zich opgegeven hadden voor de excursie, om zich (met verschillende redenen) vervolgens weer af te melden. Peter Noy moet dan steeds zijn budget aanpassen. Waarschijnlijk heeft dit tot gevolg dat er volgend jaar een klein bedrag aan inschrijfgeld gevraagd gaat worden.

Hemelrijk

Wil je een abonnement kopen voor Recreatiepark Hemelrijk, dan kun je korting krijgen als lid van de Vogelwacht. De laatste ledenlijst is in het bezit van de administratie van de recreatieplas. Neem wel een identificatiebewijs mee.

Website Vogelwacht

Zoals sommigen misschien al gezien hebben heeft Peter van de Braak onze Vogelwachtsite een heel nieuw aanzien gegeven. Er staan nu ook reisverslagen met foto's op. Heb je ideeën of opmerkingen, dan kun je die mailen naar Peter; e-mailadres: p.w.m.vd.braak@freeler.nl Hij wil graag veel reacties ontvangen!

Excursie Flevopolders

Esther Maas is in onderhandeling met Frank van Kalleeven van Staatsbosbeheer over het organiseren van een excursie naar de Flevopolders. Dit krijgen we aangeboden als dank voor het inventariseren van de Maashorst, vorig voorjaar van 2002. Deze excursie zal samen met vogelwerkgroep Oss gehouden worden op zaterdag 22 november 2003. Wanneer er genoeg plaats is kunnen er ook mensen mee die niet geïnventariseerd hebben. We houden jullie op de hoogte. Heb je wel geïnventariseerd en nog geen inventarisatierapport ontvangen van het SOVON, dan kun je contact opnemen met Peter van de Braak, telefoon 0413-253586 (of een e-mail naar het hierboven genoemd adres).

Natuurlijke oeverwaluwwand

Dat onze club iets heeft met oeverwaluwen, zal ieder lid wel bekend zijn. Ons logo staat ook in het teken van de oeverwaluw. Door verschillende redenen gaat het niet zo goed met de oeverwaluwwand op Hemelrijk. De vogels hebben geen vrije aanvliegroute naar hun nesten, vanwege de hoge rietkragen. Ook wordt de recreatiedruk steeds hoger, terwijl deze vogeltjes juist rust nodig hebben als ze broeden. Joop Bergsma heeft contacten met de gemeente Uden om een natuurlijke oeverwaluwwand te maken aan de kant van de Goorkensweg bij visvijver "de Kleuter". Er is erg veel zwart zand voor nodig, maar dit komt regelmatig vrij bij het uitgraven van grond voor nieuwbouw (bijvoorbeeld op industrieterreinen) en bij het uitgraven van poelen. Voor de beplanting kan dan wat zelfwerkzaamheid gevraagd worden van onze leden. Hierdoor zou het ook meer "onze wand" gaan worden.

De wand wordt gemaakt in combinatie met een aan te leggen paaiplaats voor vissen en daarom zal ook overleg gepleegd gaan worden met de visvereniging "de Kleuter". Dit alles zal nog goedgekeurd moeten worden door de Burgermeester en Wethouders en is in overleg met Marc Poulussen, coördinator van de werkgroep oeverwaluwen. Het zijn nog slechts plannen, of ze ook daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden, weten we pas over enige tijd. We houden jullie over de verdere ontwikkelingen op de hoogte.

Big Day op zondag 18 mei

De opkomst was zeer mager (zes man), terwijl de tijd van 07.00 uur tot 12.00 uur ons toch wel schappelijk leek. De winnaars kregen een beker en de eeuwige roem, toch de moeite waard. Deze zijn gewonnen door Jan Verhoeven en zijn collega die in vijf uur 59 soorten wisten te scoren. Peter van de Braak was een mooie tweede met 55 soorten.

We laten de "Big Day" toch op de agenda van volgend jaar staan, anders heeft Jan Verhoeven geen competitie meer en het is toch een wisselbeker! Hopelijk is de opkomst dan wat beter.

Schapendag

Op zondag 13 juli a.s. wordt weer de jaarlijkse schapendag in Odiliapeel gehouden. Wij staan er traditiegetrouw ook weer met een informatiekraam. Vind je het leuk om mensen te informeren over wat wij allemaal doen als club en wil je wat doen voor de vogels, laat het even weten aan Liesbeth Verkaar telefoon 0413-265397.

Stichting de Groenhoeve

De Stichting heeft vergaderd en de volgende punten zijn besproken:

- Het educatieve natuurspad wordt voortaan een zaak van de Stichting. Ze krijgen er dus een taak bij.
- Enkele platen van het dak zijn gescheurd en moeten vervangen worden.
- De penningmeester van de Stichting, Paul van Lieshout, geeft aan te willen stoppen. Hier ontstaat dus een vacature. Heb je belangstelling voor deze taak, neem dan even contact op met iemand van ons bestuur.

Schilderen Groenhoeve op zaterdag 5 juli a.s.

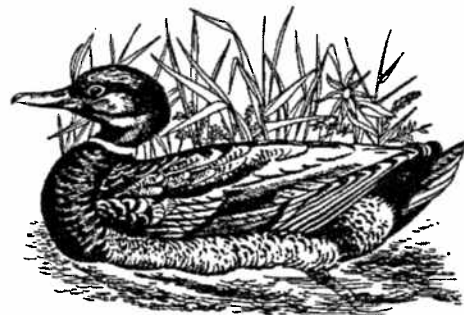
Door de mindere weersomstandigheden is het schilderen van de Groenhoeve niet doorgegaan op 17 mei. Als hout net geschilderd is en er komt een bui overheen, komt dat niet ten goede aan de verflaag. De nieuwe datum is geprikt en wel op zaterdag 5 juli a.s. vanaf 09.00 uur. Het gebouw laten schilderen door een gerenommeerd bedrijf kost € 6.000,--. Dus door zelfwerkzaamheid kan er heel wat bespaard worden. Laat ons niet in de steek en help een handje mee. Het is ook jouw verenigingsgebouw!

Namens het Bestuur,
Liesbeth Verkaar.

Lentekriebels

Het is een mooie lentedag en ik moet boodschappen doen. Een blik in mijn portemonnee vertelt me dat er weinig geld in zit, dus dat wordt een bezoekje aan de bank. Daar aangekomen scharrelen de wilde eenden op hun gemakje rond. Er is daar een kleine haven, dus de eenden voelen zich er op hun gemak. Tot het moment dat ik er aan kom. Luid kwakend waggelen ze richting water, met hun zwemflippers klets klets op de stoep. Ik sta stil te genieten van het tafereel en ontdek dan een mannetjeseend. Hij was wat verder uit de buurt en komt als laatste aangesukkeld. Ook hij plonst in het water. Klopt even zijn veertjes uit en zwemt weg. Maar plotseling gaat zijn kop omhoog. Wat ziet hij? Daar komt als allerlaatste een vrouwtjeseend aan. Luid kwakend, alsof ze wil zeggen: "wacht op mij!" Hij begint te zwemmen en toen dat niet snel genoeg ging, ging hij op de vleugels richting vrouwtje. Ze had niks gemerkt en waggelde rustig door. Hij dook op het vrouwtje, dat hierdoor letterlijk en figuurlijk op haar bek ging. De pootjes schoten er onderuit en daar lag ze. Het mannetje deed wat zijn hormonen hem hadden ingefluisterd: werken aan het nageslacht. De daad was gesteld. Het mannetje stapte van haar af, schudde zijn veertjes en sjokte richting water. Het vrouwtje stond op, keek verwaasd rond, schudde zich uit en vervolgde haar weg. Met een blik in haar ogen van: ziezo dat hebben we ook weer gehad.

Een eindje verder stond mijn dochter en kleinzoon ook te kijken. Zeg ik tegen mijn kleinzoon: "nou zeg, die eenden waren wel aan het vechten!" Zegt hij: "nee oma, die waren aan het paren". Kijk, hij heeft er verstand van. Een vogelaar in de dop. Wie weet hoever hij het zal schoppen met het vogelen. O ja, ik moet nog geld halen en boodschappen doen.

Adrie Nijssen.

Het vogeltje

*Op een dag zat hij er,
een heel klein vogeltje.
Met zijn kopje scheef,
keek hij door het raam naar binnen
Alsof hij iets te eten wilde.
De volgende dag zette ik,
een klein schoteltje met water neer.
Het vogeltje dronk er gulzig van,
toen keek hij mij aan alsof hij zeggen wilde,
ben je er morgen weer?*

- Marieke Noy-

Vogelwacht Uden goes Polen

Inleiding

Van 26 april tot en met 4 mei 2003 zijn een aantal leden van Vogelwacht Uden naar Polen gegaan.

De volgende zeventien personen hadden zich aangemeld voor de reis:

Peter van de Braak, Sandra van de Burgt, Enrico van Duijnhoven, Tiny van den Elsen, John Hermans, Jan-Willem Hermans, Maria van de Heuvel, Henry van de Heuvel, Chris van Lieshout, Rien de Mol, Theo Peters, Marc Poulussen, Annelies Timmerman, Liesbeth Verkaar, Ramon Verkaar, Ad van Wanrooy en Wil Willems.

Alvorens we onze belevenissen van dag tot dag met jullie delen, eerst iets over Polen.

Polen is een relatief arm land met een rijke natuur. Met name in het Oosten van Polen is het nooit tot grootschalige ontginning of intensieve landbouw gekomen. Deze 'achterstand' heeft ervoor gezorgd dat we er nog onwaarschijnlijk uitgestrekte natuurgebieden aantreffen. Polen is ongeveer 9,5 keer zo groot als Nederland. Er wonen circa 38 miljoen mensen waarvan de meeste in de grote steden.

Natuurgebieden

In onze ogen is de regio waar wij naar toe gingen één groot natuurgebied. De Poolse overheid heeft, onder druk van natuurbeschermingsorganisaties, het gebied inmiddels als 'de groene longen van Polen' betiteld en maar liefst zes natuurgebieden aangewezen. Men maakt hierbij onderscheid in landschapsparken, nationale parken en strikte reservaten. Een landschapspark is als natuurbestemmingsplan het minst beschermd, het bestemmingsplan kan gewijzigd worden. Een nationaal park is definitief beschermd en wordt als volkseigendom beschouwd. Een strikt reservaat ligt doorgaans binnen een landschapspark en is alleen toegankelijk op de aangelegde wegen en paden. Het wereldberoemde Bialowieza oerbos heeft de status van een strikt reservaat dat alleen onder begeleiding van een gids toegankelijk is.

Van de zes in de regio aanwezige natuurgebieden hebben we er drie bezocht: de nationale parken 'Biebrzanski Park Naradowy' en 'Narwiansky Park Naradowy' en het strikte reservaat 'Bialowieski Park Naradowy'.

Narwiansky Park Naradowy

Het moerasdal van de Narew is veertig km lang en één tot drieënhalve kilometer breed. Het gehele nationale park beslaat een oppervlakte van ruim tweehonderd vierkante kilometer. Omdat de Narew zich meer vertakt dan de Biebrza is de diepte van de rivier geringer: gemiddeld circa anderhalve meter. De avifauna is karakteristiek voor rietland van Oost-Europese moerassen: Grote Karekiet, Waterrietzanger (enkele), Porceleinhoen, Bosrietzanger, Noordse Nachtegaal, Waterral, Buidelmees, Krekeltzanger, Roodmus, Blauwborst en Bruine- en Blauwe Kiekendief. Kraanvogel, Poelsnip, Kwartelkoning en Grauwe Kiekendief bewonen de natte randen van het moeras.

Biebrzanski Park Narodowy

Het Biebrza dal is het grootste 'wetland' op Midden-Europees grondgebied. Het gebied is voor ons vooral interessant omdat de ontstaansgeschiedenis lijkt op dat van de Noord-Nederlandse beekdalen. Klimatologisch verschilt het gebied van Nederland, hetgeen tot uiting komt in strenge winters en warme zomers (landklimaat). Het Biebrza dal ligt op een hoogte van 100 tot 125 meter. Het moerasgebied beslaat ongeveer 900 vierkante kilometer en is circa 90 kilometer lang en twee tot vijftien kilometer breed. De Biebrza is een zijrivier van de Narew die op zijn beurt uitmondt in de Wisla, de grootste rivier van Polen. De Biebrza is 164 km lang en op sommige plaatsen meer dan twintig meter breed. Tot de meest bijzondere broedvogels behoren Waterrietzanger, Poelsnip, Schreeuwarend en Zwarte Ooievaar. Van de zoogdieren zijn vooral elanden en otters algemeen. In het gebied leeft ook nog een kleine populatie wolven.

Bialowieski Park Narodowy

Het oerbos van Bialowieza laat ons zien hoe eens, nog voor de Romeinse tijd, waarschijnlijk bijna heel Europa er heeft uitgezien. Het woud ligt ongeveer 170 meter boven zeeniveau, het terrein is zeer licht golvend. De bodem bestaat uit zandafzettingen, keileemlagen en kleiafzettingen van de rivieren. Een groot deel van het bos wordt gekenmerkt door hoge waterstanden. Het woud van Bialowieza wordt sinds de Middeleeuwen in de statuten vermeld als beschermd jachtterrein van Poolse koningen en Russische tsaren. De vorsten waren er zuinig op en verboden het kappen van hout en iedere vorm van ontginning. Het ging uiteraard niet om het behoud van een zeldzaam ecosysteem maar om de jachtbuit. In 1947 werd het woud door de nieuwe grens tussen de Sovjet-Unie en Polen in twee helften verdeeld en kreeg toen tevens de wettelijk beschermde status van Nationaal Park.

De Wisent is onverbrekkelijk verbonden met de naam Bialowieza. Na de eerste wereld oorlog werd de soort uitgeroeid in het wild en vervolgens in de jaren vijftig opnieuw geïntroduceerd. Momenteel leven ongeveer 400 dieren in het Poolse deel van het woud. Het uitgestrekte oerwoud van Bialowieza beslaat een oppervlak van 137.000 hectare, het is gedeeltelijk Pools (58.000 hectare) de rest is Wit-Russisch. Hiervan neemt het streng beschermde oerbosreservaat sinds 1996 (verdubbeling van areaal Nationaal Park) 10.000 hectare in beslag.

Het Poolse Nationaal Park is alleen toegankelijk met een gids. De rondleidingen vinden plaats in een klein representatief deel van dit oerbosreservaat. Het overige gebied van het reservaat wordt slechts voor wetenschappelijke doeleinden bezocht.

Het Nationaal Park Bialowieza is een mengeling van loofbos en naaldbos met woudreuzen van zomereik (tot 45 meter hoog!), winterlinde, gewone es, fijnspar, grove den en zwarte els. Het is een dicht bos met een hoge biomassa. In het bos komen behalve de bruine beer alle soorten grote Midden-Europese zoogdieren voor. Het woud van Bialowieza is zeer rijk aan vogelsoorten (156 soorten broedvogels). Vogelaars worden vooral aangetrokken door het voorkomen van alle soorten Europese Spechten (uitgezonderd de Syrische Bonte Specht), de vele Roofvogels en de algemeen voorkomende Vliegenvangers (Bonte-, Grauwe-, Kleine en Withalsvliegenvanger). Enkele andere kenmerkende soorten zijn: Zwarte Ooievaar, Hazelhoen, Witgatje, Houtsnip, Dwerguil, Draaihals, Krekelzanger, Notenkraker, Raaf, Roodmus en de Noordse Nachtegaal.

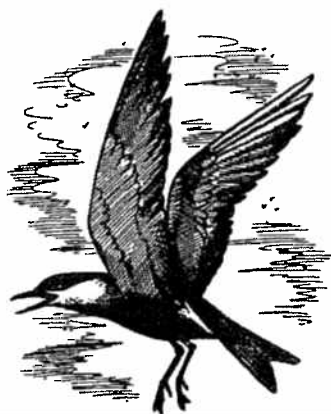
Hierbij onze belevenissen van dag tot dag:

Zaterdag 26 april en zondag 27 april

Om circa 16.00 uur zou de bus bij de Groenhoeve vertrekken naar Arnhem. Iedereen was keurig op tijd, echter geen bus te zien. Gelukkig duurde dit niet lang en waren we ruimschoots op tijd om de Intercity naar Duisburg te nemen. In Duisburg moesten we overstappen op de nachttrein naar Warschau. Wat een overgang, van de supersonische Intercity stapten we in het boemeltreintje, waar de geurtjes (en sporen) van de vorige reizigers nog te zien (en te ruiken) waren. Midden in de nacht kwamen we bij de Duits-Poolse grens en werden we gewekt om de paspoorten te laten zien. In de vroege morgen bereikten we Warschau. Het "vogelen" kon beginnen. Keurig stond onze buschauffeur Pjotr ons op te wachten en snel werd ingeladen om Warschau achter ons te laten. Alvorens naar ons pension in Waniewo te gaan zetten we koers naar Tykocin. Dit is een historisch stadje waar ooit een grote joodse gemeenschap gehuisvest was. Net buiten Tykocin loopt de Narew door een bosje. Helaas was het weer niet zo geweldig, toch zagen en hoorden we vele vogels. De Appelvink liet zich hier goed zien en tevens hoorden we er al de Wielewaal. Overal waren Paapjes te zien. Na een kleine wandeling vertrokken we met onze bus binnendoor naar Strekowa Gora. Onderweg zagen we schitterend de Kraanvogels. Wel zes exemplaren waren van dichtbij te zien, daarnaast vlogen de Gele Kwikstaarten ons voorbij. Na het gehucht Zajki zijn we gelopen naar Strekowa Gora. We kijken tegen het Biebrza park aan en zien volop Kemphanen. De mannetjes zijn nu prachtig getooid. Ook Grauwe en Bruine Kiekendief lieten zich goed zien. Volop Zwarte Sterns, Tureluurs, Visdiefjes en Goudplevieren. Een prachtige start, het weer was inmiddels ook aardig. Het vele wandelen had ons hongerig gemaakt, zodat we richting ons pension in Waniewo gingen. Dit pension wordt geleid door Eugène, een Pool die voortreffelijk Duits spreekt, zodat we goed konden converseren. Het avondeten was geweldig, een grote verbetering ten opzichte van zes jaar geleden, toen we ook hier ons onderkomen hadden. Alvorens de dagelijkse vogelscore te noteren heeft ieder nagedacht hoeveel vogelsoorten deze reis zou opleveren. De aantallen varieerden van 110 tot 160. We zijn benieuwd wie uiteindelijk het dichtst bij de werkelijk geziene vogels komt. Na een potje bier gingen de meeste moe maar voldaan onder de wol.

Maandag 28 april door Jan-Willem Hermans

Na een uitstekend ontbijt maakten we ons gereed voor de tocht naar de Bierbza. Gisteren hebben we de Rand gezien, vandaag zouden we dwars door het gebied gaan. Na Strekowa Gora rijden we het park in over de tsarenweg. Deze weg is ruim honderd jaar geleden door een Russische tsaar aangelegd om het gebied te ontwateren en te ontginnen. Door geldgebrek is het gelukkig alleen bij de weg gebleven. Eerst voert de tocht ons door een elzenbroekbos, overal zijn de vraatsporen van bevers te zien. Opeens houdt het bos op en ontwaren we een natte vlakte. Aan de rand houden we

halt en beklimmen een uitkijktoren. We zien in de verte een eland lopen, boven ons zweeft een Schreeuwarend. Ook de Raven laten zich goed zien. We besluiten om al lopend de tsarenweg te volgen. Enkele kilometers verder is een zandpad het gebied in. Alvorens het zandpad in te lopen picknicken we in de buitenlucht. Het weer is inmiddels prachtig. Na een lange tocht over het zandpad, waarbij het zicht door het wilgenstruweel niet groot is zijn we teruggelopen. Pjotr stond ons op te wachten en met de bus gingen we richting Goniadz. Dit is een dorpje wat hoog gelegen uitkijkt over de Bierbza. We merken dat we nog vroeg in het seizoen zijn, de vorige keer dat we hier waren (zo'n zes jaar geleden) zagen we van hieruit volop Zwarte Sterns, Witwangsterns en Witvleugelsterns. We moesten het nu doen met de Zwarte Sterns.

Een aantal van ons gingen met de bus over de Bierbza. De “jonge” ploeg heeft dit lopend gedaan. Net voorbij de brug zagen we schitterend een paartje Buidelmezen. Ook het aantal Braamsluiers viel op. In het gras weer volop Kemphanen, Goudplevieren en Kraanvogels. Het ging weer richting Waniewo om na het avondeten terug te keren naar de tsarenweg. Onderweg zagen we van zeer nabij een eland staan te grazen. Wat een kolossale beesten zijn dat toch. In de buurt van Barwik is de kans aanwezig om tegen de schemer de balts van de Poelsnip te zien. Er is een platform gebouwd, zodat je bovenaf op de baltsplaats kan kijken. Het was er gelukkig niet zo heel druk. In het begin zagen we niets, twee weken geleden lag hier nog sneeuw!! Door de oplettendheid van John hebben we de balts echter goed kunnen zien.

Even later kwamen er meer Nederlandse vogelaars naar deze plek. Eentje had een bekend gezicht, maar we konden niet op zijn naam komen. Navraag leerde ons dat dit Hans Dorrestijn was, een bekende cabaretier. Niet alle reisgenoten van deze groep waren op humor gesteld. Onze ‘praat’ kon deze niet bekoren. Moe maar voldaan gingen we richting ons pension.

Dinsdag 29 april door John Hermans

Ik weet niet of het al door de overige schrijvers is aangehaald maar tijdens deze reis hebben we gelukkig uitstekend eten gekregen. Degene die zich de vorige Polen reis nog weten te herinneren zullen ongetwijfeld nog weten dat het eten toen nogal eens een keer niet om te eten was. Welnu, tijdens deze reis dus niet, terwijl we in hetzelfde pension zaten als de vorige keer. Kennelijk weten ze nu hoe een west Europeaan wil eten.

Na het ontbijt zijn we naar Gora Strekova gereden. Dit is een hoog uitkijkpunt aan de rand van de Biebrza. Van hieruit heb je een prachtig uitzicht over een gedeelte van dit immense gebied. We zagen hier op het water enkele Kuifeenden en een groep Kraanvogels kwam voorbijgevlogen. Vanaf het uitkijkpunt kun je een heel eind over een dijk lopen die de begrenzing van de Biebrza vallei vormt. Tijdens deze wandeling hebben we diverse leuke vogelsoorten waargenomen waaronder Kemphanen, Zomertalingen en Bosruiters. Iets verderop zagen we redelijk dicht bij een Schreeuwarend. Aan de hoekige vleugels en de lichte vlekken in de bovenvleugel is een Schreeuwarend vrij gemakkelijk te herkennen. Wel lijkt hij veel op de Bastaardarend maar deze komt in Polen nauwelijks voor.

Na de middag zijn we doorgereden naar het plaatsje Burzyn. Hier staat een uitkijkhut maar je mocht er niet in. Nu is dit niet zo erg want vanaf de grond bij de uitkijkhut is er ook nog voldoende te zien. Ook hier weer vele Kemphanen waarvan er ongetwijfeld nog een heleboel moesten doortrekken naar Siberië. De bonte mannen zijn gemakkelijk te herkennen als Kemphanen, maar de vrouwtjes zijn een stuk lastiger. Ze zijn de helft kleiner dan de mannetjes zodat je af en toe denkt dat er twee soorten naast elkaar lopen. Ook hebben ze verschillende pootkleuren (van rood tot groen) zodat dit ook weer verwarring kan opleveren.

Omdat we nog vroeg in het seizoen waren zagen we nog verschillende wintergasten zoals Smienten en enkele Wilde Zwanen. Ook deze soorten trekken nog verder naar Siberië waar ze broeden. Een leuke waarneming was een Dwergmeeuw. Dit kleine meeuwtje vliegt meer als een Stertje dan dat het zich gedraagt als een meeuw. In de zomer is de Dwergmeeuw gemakkelijk te herkennen aan zijn zwarte ondervleugels.

Sandra en Mark waren niet meegelopen naar de uitkijkhut maar hadden het dorpje verkend. Hier zagen ze mooi een Ortolaan. Een soort waar we op gehoopt hadden maar die we tot dan toe nog niet hadden gezien omdat de soort pas laat terugkomt uit zijn overwinteringsgebied in Afrika. Jammer genoeg zagen de overige leden de Ortolaan niet maar dit zou wel goed komen zoals jullie verderop in dit verslag kunnen lezen.

Na deze excursie was het al weer laat zodat we besloten om naar ons pension in Waniewo terug te keren. Zoals haast elke avond hoorden we nu ook weer vanuit het pension het Porseleinhoen zijn "zweepslag" maken (kenmerkende roep van het Porseleinhoen).

Woensdag 30 april door Henry en Maria van de Heuvel

Op woensdag begon onze vogeldag vroeg, de gondeliers van Waniewo stonden om zeven uur 's morgens in een viertal prachtige boten ons op te wachten, voor een schitterende rondvaarttocht in de moerassen en rietvelden in het Narwiansky Park Naradowy. Het is knap zoals deze gondeliers met een enkele stok deze boten tussen de rietvelden manoeuvreren. Natuurlijk hoorden en zagen we de eerste vogels met name de Blauwborst is altijd een mooi exemplaar maar ook de Sprinkhaanzanger en de Gekraagde Roodstaart was als nieuweling gesignaleerd. In het binnenste gedeelte van het moeras was een beverburcht (bewoond), 's avonds hadden we de bever gezien, toch een heel mooi beest met zijn enorme sterke tanden, hij knaagt bomen door van dertig centimeter doorsnee.

Rond half negen was ieder terug in ons hotel om aan het ontbijt te beginnen, nou ik vertel je een geweldig ontbijt waarmee bijna een dag te vullen is, met pannenkoek, vlees, kaas, jam en noem maar op. Goed na het vullen van de magen en thermosflessen zouden we ongeveer anderhalf uur met onze bus moeten rijden om een flinke wandeling te maken in de Biebrza vallei, echter na een driekwart uur zien we onze eerste verassing, een eland op ongeveer tweehonderd meter afstand, dus filmen en foto's en stil in de bus blijven. Na een kwartier zijn we weer verder gereden, voor onze pittige wandeling, na enkele binnenweggetjes en een dorpje van ongeveer acht huizen zijn we gestopt en uitgestapt, al direct werd een Appelvink gezien en een Hop gehoord.

Klaar voor de pittige wandeling, een lang recht pad tussen de bomen waar her en der een serie (eikels) lagen. Achteraf bleken dit de keutels van een eland te zijn. Na een vijfhonderd meter liepen Ramon en Liesbeth voorop toen er vanuit het pad enkele jeeps gereden kwamen en die bij Ramon en Liesbeth stopten (deze twee met veel ervaring en kundig in de Poolse taal) werd gevraagd naar de tickets want men mocht hier niet zomaar rondlopen, we hebben het gesprek niet gevolgd maar op z'n fries werd uitgelegd hoe en wat en ja hoor, we mochten verder, alleen aan de rechterzijde van het pad was verboden terrein. Wat vogels betreft hebben we wel enkele nieuwe gezien onder andere de Hop en de Schreeuwarend en verder de Braamsluiper, Patrijs, Veldleeuwrik, ook werd er een boomhagedis gesignaleerd en deze moest door Peter op de foto gezet worden wat zoals we gezien hebben prachtig gelukt is. In een van de zijvelden hebben we om twaalf uur gepicknickt en daarna weer een lange wandeling terug naar de bus, in verhouding hebben we hier niet veel vogels gezien.

Om half twee zijn we naar een andere plek gereden waar ik de naam niet van opgeschreven heb, maar het was een enorm grote bunker van de tweede wereldoorlog waarnaast een uitkijkhut stond waarin je ver over een moeras kon uitkijken. Hier zagen we Kraanvogel, Smient, Blauwe Reiger, Noordse Nachtegaal, Watersnip, Witgat, Bosruiter, Oeverloper.

Na een korte stop zijn we weer verder gereden naar de karpervijver bij Czechowizna. Hier zou dus de Zearend kunnen zijn, nou, voor we de bus geparkeerd hadden, was er al een snelle vogel (John) die de Zearend al gezien had en jawel, prachtig en statig boven het water zwevend kwam hij (of zij) langzaam onze richting op. Alle kijkers en attributen werden opgesteld en het was een pracht om te zien hoe deze vogel majestueus boven het water cirkelt.

Na een tijdje zijn we verder gelopen langs het meer om een meer totaalbeeld van deze plas te kunnen bekijken.

Nou de moeite waard hoor, want wat bleek, niet alleen meneer de zeearend was aanwezig maar ook, jawel, mevrouw de zeearend, met andere woorden een paartje wat waarschijnlijk het nest aan de overzijde in het riet had. Na wat cirkelen boven het water nam de ene zeearend een duik en greep met zijn poten een vis uit het water, waarna hij afdaalde naar het nest in het riet.

Als klap op de vuurpijl en bb-zetje van elke vogelaar, kijken we rechts boven het water en wat denk je, jawel, een Visarend. Deze had blijkbaar ook honger want na een drietal duikvluchten greep deze ook een vis uit het water. Als je ziet, al zittend op het water, met wat een kracht en moeite deze vogel weer opstijgt, merk je hoe mooi de natuur in elkaar zit.

Tussendoor zagen we diverse eenden en watervogels, onder andere Grauwe Gans, Wintertaling, Tafeleend, Kuifeend, Brilduiker, Dwergmeeuw, Zwarte Stern, Kleine Mantelmeeuw en de Wilde Zwaan en Knobbelzwaan. Deze plas maakte onze dag weer geweldig goed. Na anderhalf uur aanvaarden we weer de terugreis naar ons hotel, Enrico zat als eenling voorin de bus en leek in zijn slaap wel een marionet zo mooi bungelde zijn hoofd van links naar rechts. Plotseling een bocht en jawel, Enrico's slaap werd ruw verstoord door een val uit de stoel tegen het zijraam en wij maar lachen achterin, volgens onze chauffeur had de stoel ook zijarmen, maar Enrico had hier gemakshalve geen gebruik van gemaakt. Moe en voldaan kwamen we rond half zes terug bij ons hotel, snel even opfrissen en dan nog even de tellingen van de vogels doen, zo'n 90 stuks vogels hadden we die dag gezien. Toch een mooi resultaat.

Hierna stond onze gastheer Eugène klaar om ons uit te nodigen voor een barbecue oftewel een kampvuur waar middels een houten spies, vlees of worst gebakken werd, voorafgaand kregen we eerst een stevige kop soep, gevolgd door een speciaal Pools gerecht met hoofdzakelijk zuurkool, stukjes aardappel, vlees en worst, daarna werden er stukjes worst aan de spies geregen en gebakken in het vuur, tot slot was er kip geroosterd en werd die verdeeld onder de groep, het smaakte geweldig. Onder het eten werd er natuurlijk ook gedronken, en de afdeling sterke verhalen volgde al snel, vooral Tiny bakt ze bruin.

Rond negen uur werd het langzaam donker en enkelen van ons wilden de visotters nog eens bekijken die een dag eerder 's avonds gesignaleerd waren. Echter, de otters lieten zich niet zien. Rond tien uur kwamen we terug bij het kampvuur en je snapt het al, de afdeling sterke verhalen en moppen deden de ronde. Een deel van de groep is naar bed gegaan en een deel is bij het kampvuur gaan zitten om na te praten over deze dag, in en over een natuurlijk en prachtig land Polen.

Donderdag 1 mei door Marc Poulussen

Na een goed smakelijk en stevig ontbijt gingen we richting Bialystok, maar niet voordat we nog even op zoek gingen naar de Ortolaan. Dit was onze derde poging, maar deze keer was het raak; in de populieren niet ver van ons pension konden we hem goed bekijken. Het vogeltje dat in ons landje alweer een hele tijd is weggepest, kan daar nog goed uit de voeten.

We vervolgen onze reis naar de visvijvers van Bialystok. Eenmaal daar leek het erop alsof het zou gaan regenen, maar de Goden waren ons gunstig gezind en al snel hadden we soorten als Roodhalsfuut,

Kuifduiker, Witwangstern, Zwarte Stern en na enig zoeken ook de Witvleugelstern. Alle Europese Futen hebben hier gebroed, buiten de Dodaars hebben we ze ook allen gezien.

Ook de Nederlandse theaterberoemdheid Hans Dorrestijn was weer aanwezig, even waren we bang voor nog meer bekenden, Bassie en Adriaan, maar dat viel mee.

Nadat we wat gegeten en gerust hadden, met het uitzicht op de vijvers, gingen we verder richting Siemianowka, waar een enorm stuwmeer ligt. Deze weg was tevens een reis terug in de geschiedenis; steeds meer afgelegen, houten huisjes en zandwegen. Uiteindelijk bij het stuwmeer aangekomen, een gigantisch meer met daar omheen een brede vochtige oever met kruipwilg en biesen. Hier werden Ringslang, Regenwulp en Klapexster gezien. En natuurlijk ook de Zeearend, die kan in dit landschap bijna niet ontbreken. In de verte zagen we de bossen van Wit-Rusland, daar achter ligt een gebied met een oppervlakte dat zich bijna niet laat meten. Daar wil ik ook nog eens naar toe!

Op de terugweg naar ons ‘nieuwe pension’ in Bialowieza reden we wel een vijftien kilometer door prachtige bossen, hoewel dit nog niet het officiële oerbos was, zag het er al prachtig uit. Met dikke eiken er tussen, als we deze in Uden hadden waren we al lang heel tevreden. Onze chauffeur reed stevig door, ondertussen SMS-end met zijn vriendin of zo? In Bialowieza was het druk op straat. Het was 1 mei, dag van de arbeid en de meeste mensen waren vrij. Eenmaal in het splinternieuwe pension aangekomen, genaamd Unikat, werd er wat gerust of op het terras een pilsje gepakt. Enkelen gingen meteen naar het prachtige nabij gelegen park, wat zeer oud is en rijk aan vogels, onder andere de Draaihals en Middelste Bonte Specht. Deze waren ook goed te fotograferen. Die avond, na een goed diner en een pilsje, werd het tijd om te slapen, morgen naar het Oerbos; je zou er bijna wakker van liggen.....

Vrijdag 2 mei door Ramon Verkaar

Om iets voor half vijf in de ochtend werd het vredige stadje Bialowieza opgeschrikt door hard gebons op de deuren van ons pension. Jan Willem had niet in de gaten dat de personen die maar niet wakker wilden worden al buiten op hem stonden te wachten. Daar wordt de doorsnee Pool niet vrolijk van, zo vroeg in de ochtend.

Tien voor vijf zaten zeventien frisse vogelaars en Pjotr, onze chauffeur, in de bus op weg naar het oerbos dat niet ver van ons pension lag. Later bleek dat we tijd genoeg hadden om er naar toe te lopen, want onze Poolse gids Arek arriveerde pas na een (Pools) kwartiertje. Hij was géén “droge” wetenschapper maar een enthousiaste verteller die goed Engels sprak. Voordat we de poort van het omheinde oerbos binnen stapten hadden we al een vos gezien die zich niet veel van ons aantrok. Het oerbos moet je niet zien als een ondoordringbare jungle, maar een toch redelijk open bos met bomen van alle leeftijden. Van net uitgeschoten loot tot reus van wel vijfhonderd jaar oud. Over het algemeen zijn ze niet erg dik (dit komt door de strenge winters), maar wel erg hoog, je kreeg af en toe gewoon pijn in je nek van het omhoog kijken. Heel veel hout ligt als dood hout op de bodem en vergaat langzaam. Maar ook “dood” hout leeft omdat het vol zit met dieren zoals insecten. Ook groeien er volop planten soms met mooie bloempjes, de bodem was bedekt met de bosanemoon, maar ook paddestoelen en mos.

Aan de bosanemoon konden we zien dat de natuur toch wel enkele weken achter liep met de Nederlandse natuur. Bij ons was deze al uitgebloeid.

Tot onze verbazing zocht Arek een plant op in een Nederlandse plantengids. Misschien had hij die wel gekregen van één van de Utrechtse studenten die hier onderzoek verrichtten. Hij had ook een Nederlandse vogelgids en zei ook af en toe een vogel in het Nederlands, erg leuk voor een Pool.

Welke vogels zagen we? Allereerst de Withalsvliegenvanger, een heel mooi zwart-wit vogeltje die veel op de Bonte Vliegenvanger lijkt maar die, je raad het al, een witte halsstreep heeft en een witte voorhoofdvlak. Verder zagen we de Middelste Bonte Specht die veel op de Grote Bonte Specht lijkt maar dan met een witte kop en een rood petje. Ook zagen we een Boomkruiper...correctie...een Taigaboomkruiper, een neefje van onze Boomkruiper. Dat zijn snavel iets korter was en zijn buikje iets witter, dat konden we echt niet zien maar Arek vertelde dat hier alléén de taigaboomkruiper voorkomt. Toen, een buitenkansje, liet de prachtige Appelvink zich bewonderen. Met zijn dikke snavel breekt hij zelfs kersenpitten open.

Op een gegeven moment zagen we een mooie vogel die we bij ons in Uden bij de blokhut ook kunnen bewonderen, alleen zo mooi als hier hebben we hem nog nooit gezien: de Bosuil. Werkelijk een plaatje, hij zat hoog in een boom naar ons te kijken, vermolmd hout op de achtergrond en precies in het zonnetje. Werkelijk schitterend. Op een bepaalde manier hoorde hij ook precies thuis in deze omgeving van grote bomen en veel dood hout. Maar het feest werd pas compleet toen sommige vogelaars een nieuwe soort konden scoren: de Pestvogel! In de boomtoppen was een groep van deze vreemde vogels neergestreken. Door hun kuif en de zwarte oogstreep zien ze er streng uit. Vroeger toen het bijgeloof hoogtij vierde, beschouwde men deze invasievogel als de voorbode van ziekte (pest) en ongeluk. Vandaar de naam pestvogel. Na meer dan drie uur wandelen, verrekijken, fotograferen, genieten en kletsen kwamen we weer bij de poort. Arek was inmiddels bij een andere groep maar zijn zoon Matheo liep met ons mee naar het pension. Hij zou na het ontbijt laten zien waar een nest van de Witrugspecht was.

Na een voedzaam ontbijt reden we met het busje iets buiten Bialowieza waar we op zo'n vijftig meter van het nest stopten. En, na wat zoeken zagen we inderdaad in een dode boom een hol. Nu maar hopen dat we hem te zien krijgen. Na een tijdje turen verloor een enkeling de hoop en ging naar andere dingen kijken. Maar ons geduld werd beloond, want daar was ie dan, de Witrugspecht. Nou een echt witte rug heeft hij niet, meer een zebrapad en hij is wat groter dan de Grote Bonte Specht. We gunden de ongeduldige vogelaars, die de eerste ontmoeting gemist hadden, een tweede kans zodat iedereen tevreden was en een nieuwe soort konden noteren.

De groep viel nu uiteen omdat vier personen in deze omgeving wilden vogelen en de rest naar het pension ging om daar in de omgeving op een ontspannen manier te vogelen. In Bialowieza is namelijk ook een prachtig park waar veel vogels te zien zijn. Daar zagen we onder andere wederom de mooie Appelvink en de Draaihals. De Draaihals is een vogel die je eerder hoort dan ziet. De bruin-grijze vogel, die behoort tot de familie van de spechten, is goed gecamoufleerd. Hij dankt zijn naam aan het feit dat hij bij onraad met zijn kop gaat draaien, zijn tong telkens uit de snavel laat komen en dan een sissend geluid maakt. De niet al te snuggere aanvaller denkt al gauw aan een slang en kiest het hazenpad. Wie niet sterk is moet slim zijn. Een andere mooie waarneming in het park was de Europese Kanarie. Ook deze vogel zagen we dankzij de zang. Het viel niet mee om de deels gele vogel tussen de licht groene bladeren op te merken. Aan de rand van het park stroomde een riviertje met onder andere een winkeltje met drank en ijs. Zittend aan de waterkant in het zonnetje met de telescoop op zithoogte, dat is wel héél relaxed vogelen!

Ná de warme hap gingen we per bus naar een naburig bos om daar samen met Arek op zoek te gaan naar de Dwerguil. Onze Poolse gids wist waar het territorium van zo'n exemplaar was. Het werd een schitterend schouwspel: wij aan de rand van het bos in spanning wachten en hij iets in het bos vreemde geluiden maken. Toen de Dwerguil antwoord gaf, bleek hoe goed de imitatie van Arek was: als twee druppels water. Nu hij wist waar de Dwerguil zat wenkte hij dat wij rustig mochten komen. Nou ja rustig. Het leek meer op de meute die binnen gelaten werd in een warenhuis tijdens de uitverkoop. Maar goed het beest bleef zitten zodat er alweer een nieuwe soort op de lijst bijgeschreven kon worden. Een grappige vogel met zijn korte witte wenkbrauwstrepen die, zoals zijn naam al doet vermoeden, de kleinste Europese uil is. Na dit avontuur bleven we nog een tijdje wachten terwijl Arek het geluid van de Bosuil nadeed. Ditmaal zonder succes. Hoewel...we hoorden een andere vogel, de Houtsnip. Dan zetten we die maar op het lijstje! Moe maar voldaan keerden we terug naar ons pension. Al snel lagen de vogelaars op hun "nest" zodat de rust in Bialowieza eindelijk was weergekeerd.

Zaterdag 3 mei en zondag 4 mei

Al weer de laatste dag in Polen. Vandaag staat eerst nog op het programma een bezoek aan de bossen in de buurt van Bialowieza. In de buurt van de dierentuin maken we een ronde. Hier volop Fluiters, diverse Spechten, Bonte en Withalsvliegenvanger. Een zeer gevarieerd bos, zo groot als half Brabant. Hierna wordt het toch tijd om richting Warschau te gaan. Op de terugweg hebben we de rivierduintjes langs de Bug bezocht. In de buurt van Siemiatycze ligt een klein natuurgebiedje ontstaan door zandverstuiving van de rivier. Nat en droog, rijk en arm wisselen zich hier af. Helaas zien we op dit moment niet zo heel veel vogels, wel zien Chris, Henry, Maria en ik een fraaie Ringslang. Deze werd door Henry op de film gezet. Het mooie weer begon een wending te krijgen. Tijdens de rit naar Warschau zagen we enorme onweersbuien. Zoals we

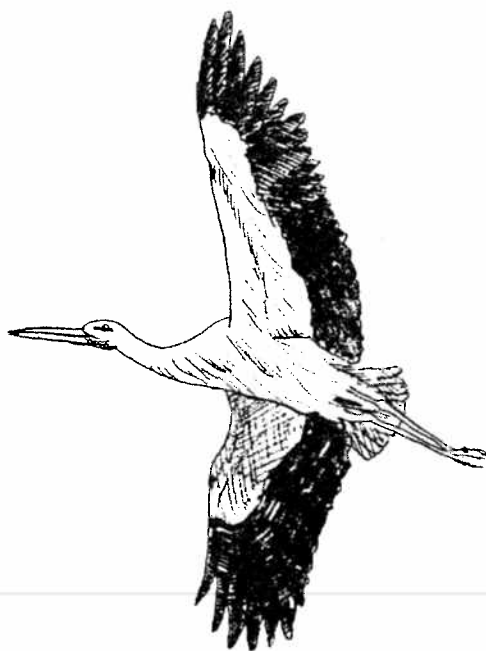
begonnen eindigen we met regen. Gelukkig is dit zeer beperkt gebleven. Alvorens de trein vertrok, hadden we nog tijd om de overgebleven Zlotys op te maken in het oude centrum van Warschau. De terugreis kon beginnen, maar liefst 155 vogelsoorten hebben we gezien. Enkele karakteristieke zomervogels zoals de Roodmus ontbreken nog op ons lijstje. Als we nog eens teruggaan moeten we enkele weken later gaan om ook deze vogels te zien te krijgen. Theo Peters was de winnaar van de wedstrijd. Theo had het hoogste aantal vernoemd, namelijk 160 soorten en was het dichtste bij.

In de trein werden bij de Pools-Duitse grens enkele leden van ons uit bed getrommeld en moesten in hun onderbroek in het gangpad staan. De coupe werd vakkundig gecontroleerd. Na deze oefening kon iedereen gaan slapen. In Arnhem stond de bus te wachten om ons naar de Groenhoeve te brengen. Onderweg zagen we een Ooievaar, hier toch nog altijd bijzonder in Polen zeer algemeen. Een stille hint om nog eens terug te gaan.

Jan-Willem Hermans

De volgende soorten zijn gezien:

Fuut, Roodhalsfuut, Geoorde Fuut, Kuifduiker, Aalscholver, Roerdomp, Grote Zilverreiger, Blauwe Reiger, Ooievaar, Zwarte Ooievaar, Wilde Zwaan, Knobbelswaan, Grauwe Gans, Wilde Eend, Krakeend, Pijlstaart, Slobeend, Wintertaling, Zomertaling, Tafeleend, Kuifeend, Brilduiker, Grote Zaagbek, Grauwe Kiekendief, Bruine Kiekendief, Sperwer, Buizerd, Zeearend, Schreeuwarend, Visarend, Torenavalk, Boomvalk, Slechtvalk, Patrijs, Fazant, Porseleinhoen, Waterhoen, Meerkoet, Kraanvogel, Kievit, Kempshaan, Wulp, Grutto, Tureluur, Bosruiter, Oeverloper, Witgat, Houtsnip, Poelsnip, Watersnip, Dwergmeeuw, Kokmeeuw, Zilvermeeuw, Visdief, Zwarte Stern, Witvleugelstern, Witwangstern, Houtduif, Holenduif, Turkse Tortel, Zomertortel, Koekoek, Bosuil, Dwerguil, Steenuil, Gierzwaluw, Hop, Draaihals, Zwarte Specht, Grijskopspecht, Groene Specht, Middelste Bonte Specht, Grote Bonte Specht, Witrugspecht, Kleine Bonte Specht, Veldleeuwerik, Boomleeuwerik, Oeverzwaluw, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Boompieper, Graspieper, Witte Kwikstaart, Gele Kwikstaart, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, Noordse Nachtegaal, Blauwborst, Gekraagde Roodstaart, Zwarte Roodstaart, Paap, Tapuit, Merel, Kramsvogel, Zanglijster, Grote Lijster, Snor, Sprinkhaanzanger, Grote Karekiet, Rietzanger, Bosrietzanger, Spotvogel, Tuinfluiter, Braamsluiper, Grasmus, Zwartkop, Fluiter, Fitis, Tjiftjaf, Goudhaan, Bonte Vliegenvanger, Withalsvliegenvanger, Grauwe Vliegenvanger, Baardman, Buidelmees, Glanskopmees, Matkopmees, Kuifmees, Pimpelmees, Koolmees, Zwarte Mees, Staartmees, Boomklever, Taigaboomkruiper, Klapekster, Spreeuw, Wielewaal, Gaai, Ekster, Kauw, Raaf, Bonte Kraai, Roek, Ringmus, Huismus, Vink, Appelvink, Europese Kanarie, Sijs, Groenling, Putter, Goudvink, Kneu, Geelgors, Ortolaan, Rietgors, Goudplevier, Groenpootruiter, Smient, Kleine Mantelmeeuw, Regenwulp, Bontbekplevier en Pestvogel.

Verslag vogelcursus 2003

Wist u al (nog).....?

- Dat een Bosuil zijn braakballen al vliegend uitbraakt?
- dat jonge uilen in hun nest fixeerbewegingen maken om afstandbepaling te oefenen;
- dat het instinct bij vogels de basis vormt voor al hun gedrag;
- dat er samenhang bestaat tussen de vorm en de functie van de snavel;
- dat vogels geen blaas hebben;
- dat de broedtijd van zangvogels 10-13 en die van roofvogels 35-55 dagen bedraagt;
- dat de zang van een vogel verschillende functies heeft, zoals afbakening en verdediging van zijn territorium en natuurlijk het imponeren van vrouwtjes;
- dat de Grote Bonte Specht een voorkeur heeft voor zaden en de Kleine Bonte Specht voor kevers en de Groene Specht graag mieren eet.

Deze en andere wetenswaardigheden werden ons met veel enthousiasme gebracht door Liesbeth, Jan-Willem en Joop tijdens de vogelcursus, die bestond uit acht lesavonden. Met behulp van een gloednieuwe beamer werd er tot de pauze heldere uitleg gegeven over de bouw, het voedsel, de voortbeweging, het gedrag, het broedgedrag, de nesten, de vogeltrek en de stootvogels/uilen. Na de pauze werden er meestal enkele vogels onder de loep genomen waarbij ook hun geluid niet werd vergeten. Naast de lessen zijn er drie excursies in de Maashorst georganiseerd.

Nog enkele suggesties tot slot. Het zou wellicht aanbeveling verdienen om in te spelen op het verschil in kennis over het te behandelen onderwerp en, mede daardoor, de dialoog meer een kans te geven. Maar nogmaals, bedankt voor de cursus.

Karin van de Mortel,
Frans Govers

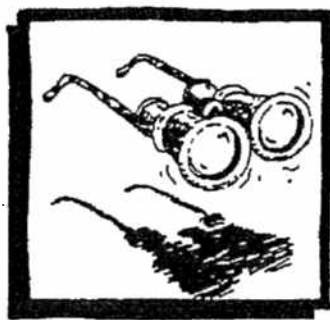

Een Wielewaal

*Een Waalse Wielewaal te Luik
Sprak Vlaams en Nederlands en buik
En met een bonte koe te Vaals
Een aardig mondje koeterwaals
Maar nimmer liet hij zich betrappen
Ook maar één woordje Vlaams te klappen.*

(Bron: Theo van de Leur)

In de kijker... “werkgroep Inventarisatie”

Inleiding

Een jaar of zes á zeven geleden heeft er in het Bruujssel de rubriek “In de kijker” gestaan. Hierin werden de toen nog taakgroepen (tegenwoordig noemen we ze werkgroepen) uitgebreid beschreven. Na een tijdje is deze rubriek wat in het slop geraakt. Inmiddels is ons ledenaantal behoorlijk gegroeid en zijn er leden die weinig of niets weten van wat een werkgroep nu eigenlijk inhoud. Vandaar dat wij het idee hadden om deze rubriek weer eens op te pakken. Alle werkgroepen komen weer aan de orde, nu als tweede is de werkgroep Inventarisatie aan de beurt.

Coördinator

De coördinator van deze werkgroep is Peter van de Braak. Samen met zijn vrouw Suzanne en drie kinderen woont hij op Uden-Zuid. Achter de schermen verricht hij veel werk voor de Vogelwacht. Het verschil met bijvoorbeeld de werkgroep Nestkasten is dat onze leden het eigenlijke werk moeten verrichten (het inventariseren) en dat de leden van de werkgroep meer een coördinerende taak hebben.

Werkgroepleden

Leden van de werkgroep zijn: Jan Verhoeven, John Hermans, Tiny van den Elsen en dan natuurlijk Peter van de Braak die de boel in goede banen leidt.

Doelstelling

Het bestuderen, inventariseren en vastleggen van gegevens over vogels en tevens het publiceren daarvan. Beschermen van vogels begint bij gegevens verzamelen. Als je van een bepaald gebied de inventarisatiegegevens van verschillende jaren hebt, kun je gaan vergelijken en kijken welke soorten achteruitgaan en welke vooruit. Deze gegevens worden teruggekoppeld naar beheerders als het SOVON Vogelonderzoek Nederland, Gemeente Uden en Staatsbosbeheer, die bij hun beheer hier rekening mee kunnen houden. Denk hierbij aan het toewijzen of aanpassen van bestemmingsplannen e.d.

Werkwijze

Op aanvraag van beheerders als het SOVON en Staatsbosbeheer worden verschillende gebieden en gebiedjes geïnventariseerd. Voorbeelden hiervan zijn: Annabos, Bedaf, Odiliapeel, Kooldert en dan natuurlijk de grote inventarisaties van de Maashorst in 1996 en 2002. Hier hebben in het voorjaar van 2002 vijfendertig leden aan deelgenomen, door tien keer een aangewezen gebied te bezoeken en alle broedgevallen te noteren. Ook twee keer 's avonds om de uilen, kwartels en nachtzwaluwen te kunnen noteren. Hiervan heeft het SOVON een mooi rapport gemaakt dat in maart 2003 toegelicht is in de Groenhoeve door een SOVON-medewerker. Zonder het werk van die vele vrijwilligers van onze club, was dat rapport er nooit gekomen. Op deze manier is ook heel Nederland opgedeeld in atlasblokken en geïnventariseerd. Eens in de vijftwintig jaar verschijnt dan de “Atlas van de Nederlandse broedvogels”. Een gigantisch werk natuurlijk om al die gegevens te verwerken. Afgelopen november heeft het SOVON de nieuwste broedatlas uitgebracht.

Broedgeval

Sommige leden vragen wel eens hoe we nu weten wanneer een vogel ergens broedt. We gaan als volgt te werk: we noteren in het voorjaar binnen een bepaald gebied alle vogels die we zien of horen en tekenen dit in op een kaartje. Je moet dan natuurlijk wel de vogelgeluiden goed kennen. Als we na een aantal keer telkens dezelfde vogel op dezelfde plaats kunnen noteren, gaan we er van uit dat de vogel daar broedt, omdat een vogel altijd in zijn eigen territorium zingt.

Vogelteldag

Maar als vereniging hebben we ook eigen activiteiten die los staan van beheerders en die gewoon voor het plezier van het vogelen gedaan worden. Voorbeeld hiervan is de Vogelteldag. Dit is een jaarlijks terugkerend evenement, waarbij we een hele dag (van zeven tot twee) op de telpost zitten. Meestal wordt hij half oktober gehouden, omdat er dan de meeste trek in de lucht is. Er doen vaak dertig mensen of meer aan mee. Met onze nieuwe portofoons is het gemakkelijk communiceren met de verschillende posten. Er is een draaiboek voor deze dag. Na afloop wordt er meestal gezamenlijk soep gegeten en een neutje gedronken. Het is dus echt een sociaal gebeuren. Als we dit volgens de SOVON methode zouden doen, (ze hanteren erg strenge regels) zou dit ten koste gaan van de gezelligheid. En dat kan niet de bedoeling zijn! Peter verwerkt alle gegevens van deze dag en zet ze in het Bruujssel.

Speciale soorten

Op aanvraag van de beheerders worden soms ook speciale soorten geïnventariseerd. De Kwartels worden bijvoorbeeld al jaren in kaart gebracht en Staatsbosbeheer houdt er rekening mee of een gebied wel of niet gemaaid kan worden. De kwartel zul je niet snel zien, hij kan zich erg goed verstoppen. De inventariseerder moet het dus van het geluid hebben. Vaak wordt hier een geluidsbandje bij gebruikt, waarop de vogels reageren en antwoorden. Ze denken dat er soortgenoten in hun territorium zijn binnengedrongen en willen ze verjagen. De kwartel is vooral in de schemering actief.

Ook de Nachtzwaluw is een bijzondere soort. Deze soort wordt landelijk geteld en de Maashorst is blijkbaar een goed gebied. In 2002 werden negen broedparen genoteerd terwijl er landelijk duizend broedparen geteld zijn. De nachtzwaluw leeft vooral van grote vliegende insecten zoals nachtvlinders en kevers, die hij vangt met ver opengesperde bek. Ook hij is vooral in de avondschemering actief. Ze houden van open heidegebieden met stukken zand, omdat daar zijn voedsel veel voorkomt. In de avond weerkaatst het zand de warmte van de dag en dat trekt weer insecten aan. Hij heeft een prachtige baltsvlucht, waarbij hij zijn vleugels aan de bovenkant tegen elkaar klapt, iets wat ook goed te horen is. Verder maakt hij een constant ratelend geluid, wat iets weg heeft van een krekel.

Als laatste bijzondere soort wil ik de Geoorde Fuut noemen. Deze vogel wordt regelmatig op het Hemelrijk gezien, maar de beheerders willen graag weten of hij daar ook broedt. Heb je broedgegevens over de geoorde fuut, geef ze door aan Peter van de Braak, dan zorgt hij dat ze op het juiste adres komen.

Broedvogel Monitoring Project

Wat deze werkgroep ook coördineert, is het BMP (Broedvogel Monitoring Project). Hierbij wordt een gebied jaren achtereen intensief geteld, alle soorten worden genoteerd op telformulieren. Een gebied kan bestaan uit 10 tot 250 hectare. Het veldwerk wordt verricht van februari tot juli. Een aantal jaren geleden deden verschillende leden hier aan mee, nu zijn dat er wat minder. Ad van Wanrooij en Tiny van den Elsen hebben nog een gebied in Erp. Ook dit gebeurd op aanvraag van de beheerders.

World Bird Watch

Een jaarlijks terugkerend evenement is de World Bird Watch. Er staat dan over heel Nederland een rij van vogeltellers. Het streven is om dit over de hele wereld te organiseren. Bij ons wordt deze dag georganiseerd door Vogelbescherming Nederland. Iedere vogelwerkgroep krijgt een post toegewezen. Onze club heeft twee keer bij kasteel Doorwerth gestaan, een heel mooie locatie in de buurt van Oosterbeek. We hebben er zelfs het Jeugdjournaal mee gehaald.

Bijzondere waarnemingen

Wanneer iemand een bijzondere waarneming doet in de omgeving van Uden, wordt dit meestal doorgegeven aan Peter (althans dat is de bedoeling). Hij publiceert deze dan in het Bruuijsel en zodoende kan iedereen meegenieten van wat er deze keer gezien is in onze contreien. Ook wordt deze waarneming doorgegeven via de telefooncirkel. Met behulp van deze telefooncirkel kunnen de deelnemers elkaar waarschuwen als er iets bijzonders is gezien of gehoord.

Leren

Peter vertelt dat hij van het inventariseren het eigenlijke vogelen geleerd heeft. Hij raadt alle (nieuwe) leden aan om dit eens te ervaren. Als je met een goede vogelaar meeloopt, kun je erg veel leren over vogelgedrag en vogelgeluiden. En daar is het toch allemaal om begonnen, steeds meer leren over deze boeiende beestjes en het plezier eraan beleven!

Als je zomaar een keertje mee wilt lopen om ook deze ervaring te beleven, houdt dan de maandagenda's goed in de gaten. Hierop staan iedere maand de activiteiten van de werkgroep Inventarisatie vermeld. Het is zeer de moeite waard om met deze activiteiten mee te doen.

Liesbeth Verkaar

Vogel onder de loep... de Nachtegaal

Deze keer iets over één van de bekendste Nederlandse zangvogels, de Nachtegaal. Omdat hij in het dichte struikgewas leeft en bovendien een onopvallend grijs en bruin verenkleed draagt, zullen echter maar weinig mensen oog in oog met hem gestaan hebben. Het is dan ook vooral de zang die de Nachtegaal zo bekend heeft gemaakt en die werkelijk ongeëvenaard is. Die zang bestaat uit een serie herhaalde, losse tonen die worden afgewisseld met krachtige rollers en trillers. Speciaal op stille avonden of nachten in het voorjaar is deze zang zeer indrukwekkend en soms tot op een kilometer afstand nog te horen. Elk jaar vind ik het weer een genoegen om hiernaar te luisteren, voor mij een teken dat de zomer echt is begonnen. Ongetwijfeld dankt de Nachtegaal zijn naam aan deze nachtelijke zang, maar een echte nachtvoegel is hij toch niet. De eerste weken na zijn terugkeer zingt hij veelvuldig overdag en reageert onmiddellijk op nabootsing van de zang en zeker op concurrenten. Er worden dan hele zangduels uitgevochten.

De eerste Nachtegallen arriveren bij ons omstreeks medio april, maar soms wordt al eind maart de zingende vogel gehoord. De zang valt het best te beluisteren vanaf de laatste week in april tot half mei. In mei neemt de zangactiviteit van de nachtegallen die het vroegst arriveerden sterk af, terwijl de late nachtegallen dan nog moeten beginnen. Eind juni zwijgt ook de laatste Nachtegaal. Alleen een krachtige waarschuwingsroep bij onraad verraadt dan nog de aanwezigheid. Zodra er paren zijn gevormd wordt met de nestbouw begonnen. Het nest ligt op of vlak boven de grond en bestaat uit een los bouwsel van grassen en mos. De binnenkant wordt gevoerd met grassprietjes, worteldraden en haren. De vier of vijf eieren (soms zelfs zes) worden in dertien dagen uitgebroed, waarna de jongen nog elf tot twaalf dagen in het nest blijven. Ze verlaten dit al voordat ze kunnen vliegen, iets wat wel voorkomt bij meer lijsterachtigen (denk aan de rondhuppelende jonge merels in onze tuinen). Bij ons broedt de Nachtegaal gewoonlijk maar één keer per jaar, maar in zuidelijker streken zijn twee broedsels normaal. Vervolgbroedsels zijn afhankelijk van de weersomstandigheden. Alleen vroeg arriverende vogels slagen erin om twee broedsels per jaar groot te brengen. Niet onlogisch natuurlijk, omdat zij de beste territoria kunnen uitzoeken met de beste dekking en vooral het beste voedselaanbod.

Het mannetje staakt zijn zang als de jongen enkele dagen oud zijn en het gebeurt wel dat het vrouwtje al met het tweede legsel bezig is, terwijl het mannetje de jongen nog voedt. Het voedsel bestaat uit insecten, larven, poppen, wormen, slakken en later in het seizoen ook bessen en andere kleine vruchten. Het meeste voedsel wordt op de typische 'lijstermanier' op de grond bemachtigd, maar ook worden insecten in de vlucht onderschept. Het liefst begeeft de Nachtegaal zich in terreinen met voldoende dekkingsmogelijkheden, een dichte begroeiing van struiken met een bodembedekking van brandnetels, bramen en dergelijke, en een rijk insectenleven. Loofbosjes op een vochtige, humusrijke bodem zijn favoriet. Gebieden bij ons in de buurt waar je de Nachtegaal kan horen (met het benodigde geluk natuurlijk) zijn onder andere het Annabosje en het Raamdal. Vooral op de laatste plaats heb ik avonden lang kunnen luisteren naar de geweldige zang van de Nachtegaal.

Nederland en Engeland vormen de noordwestelijke grens van het verspreidingsgebied van de Nachtegaal in Europa. De vogels die bij ons doortrekken zijn dus vrijwel altijd ook de eigen broedvogels. Onze broedpopulatie wordt op 7.500 tot 10.000 paar geschat. Ten zuiden van Nederland is deze soort nog veel talrijker. Ontegenzeggelijk is de soort talrijker geworden in sommige gebieden. Vanuit de binnenduinstrand zijn de Nachtegale doorgedrongen in de duinwaterleidinggebieden. De duinstreek vormt nu dan ook hét bolwerk van de Nachtegaal.

Na de broedtijd blijven Nachtegale niet lang in onze streken rondhangen. Al in augustus arriveren de eerste vogels in hun winterkwartieren bezuiden de Sahara, maar talrijk worden ze daar pas vanaf half september. Zij overwinteren in de savanne- en doornstruikvegetaties van tropisch Afrika en moeten dus grote afstanden vliegen. De oudst bekende, geringde, Nachtegaal werd bijna acht jaar en had dus al heel wat intercontinentale vluchten achter de rug.

Zover deze keer over de Nachtegaal... een vogel die tot de verbeelding spreekt, een vogel met een zekere mystiek... maar met wat geduld en natuurlijk het altijd benodigde geluk moet het lukken om deze geweldige zanger in de kijker te krijgen. Probeer het in ieder geval, maar bedenk dat het een heel gewoon eenvoudig gekleurd vogeltje is zodat het geen teleurstelling wordt. Maar zeg nu zelf, is niet iedere vogel, ieder levend wezen een wondertje op zich...

Veel plezier en een fijne vakantie allemaal.

Pedro van den Acker

Een Kneu

*Een Kneu, afkomstig uit Den Bosch
(een plaatsje vlakbij Deutenen)
Kwam elk jaar naar het Binnenhof
Om zelf te kunnen horen of
Men daar nog zat te leuteren.*

*Nooit werd het dier teleurgesteld
Het reisde dan naar Breukelen
Om met een and're kneuterstam
Zich over al het loos gezwam
Uitbundig te verkneukelen.*

*Helaas, men vond dit jaar zijn lijk
In 't midden van de Kneuterdijk
Om wat de politiek hem bood
Licht zelfs zo'n stomme Kneu zich dood
Getuige thans zijn kneuterlijk.*

(Bron: Theo van de Leur)

Bijzondere Waarnemingen

Hieronder de bijzondere waarnemingen van de afgelopen tijd (februari 2003 t/m eind april 2003). Deze zijn ook te vinden op onze vernieuwde website, zie voor het adres hieronder. Dit keer zijn wederom langs de Grensweg, met name bij de waterplas, bijzondere waarnemingen gedaan, zoals de Blauwborst die er enkele dagen uit volle borst zat te zingen. Maar ook de Beflijsters die erg mooi te zien waren (ontdekt door Joop en Truus Bergsma). De Duinpieper bij de telpost was voor mij een nieuwe soort. Deze liet zich toch wel erg mooi zien op de geploegde akker bij de telpost. Foto's van deze duinpieper staan ook op onze site!! Deze Duinpieper is de telefooncirkel rond gegaan, het begint toch te werken. Mocht je zelf bijzondere waarnemingen hebben mail of bel ze door!

Alle bijzondere waarnemingen zijn ook op onze site te vinden;

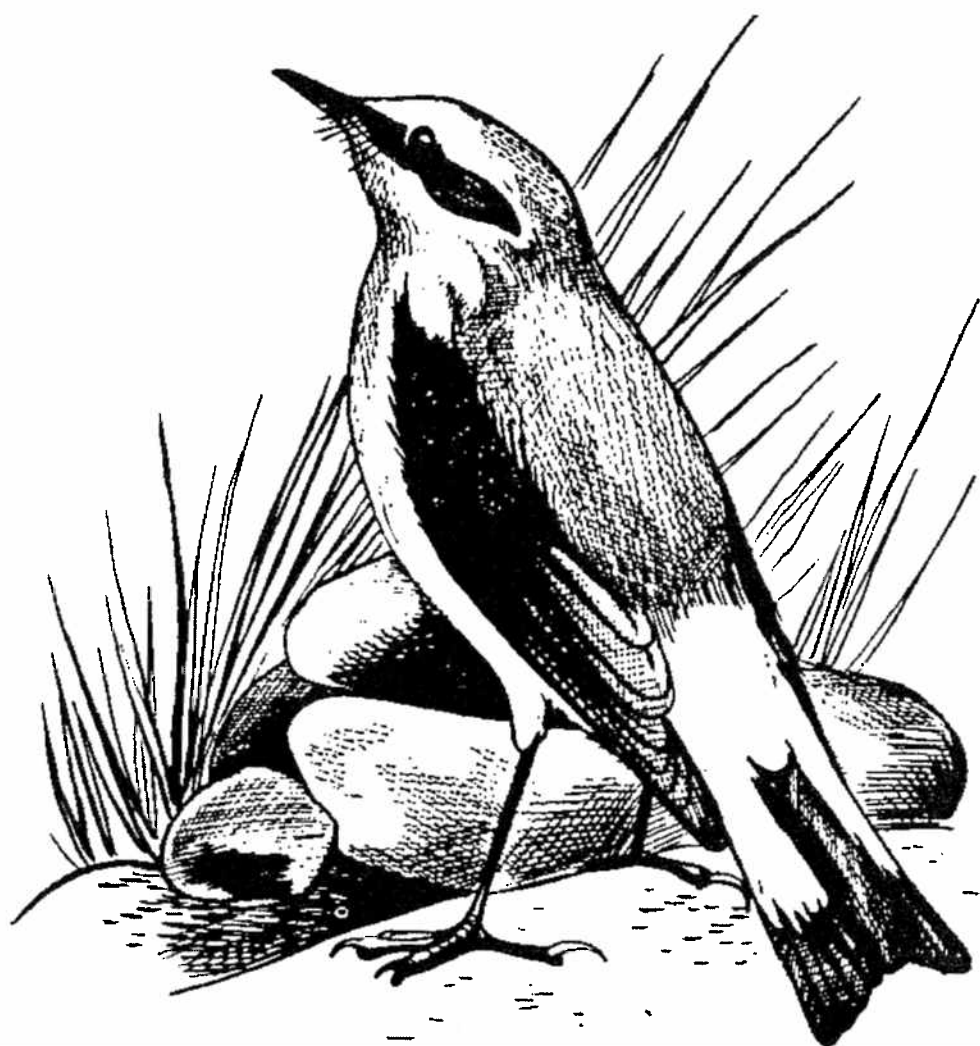
<http://members.lycos.nl/vogelwachtuden>

Groeten, Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586

E-mail: vogelwachtuden@lycos.nl

Datum	Aantal	Soort	Locatie	Gedrag	Waarnemer
23-feb-03	1	Grote Gele Kwikstaart	Mariaheide, 't Melven	foeragerend	William van der Velden
9-mrt-03	3	Bokje	Maashorst, Grensweg	opvliegend	Jan Verhoeven
9-mrt-03	2	Vuurgoudhaantje	Maashorst, Grensweg		Jan Verhoeven
15-mrt-03	1	Klapekster	Maashorst, 3 Vennen	rustend	Joop Bergsma
15-mrt-03	6	Kruisbek	Maashorst, Schaijkse Heide	overvliegend	Joop Bergsma
16-mrt-03	1	Goudvink	Maashorst, Beekdal	foeragerend	Peter van de Braak
16-mrt-03	3	Kleine Bonte Specht	Maashorst, Beekdal	roepend	Peter van de Braak
16-mrt-03	1	Kleine Bonte Specht	Erp, Goorse Bos	foeragerend	Jan van den Tillaart
16-mrt-03	2	Raaf	Maashorst, Heideweg		Joop Bergsma
16-mrt-03	1	Wespendief	Maashorst, Grensweg		Leo Ballering
19-mrt-03	2	Boomklever	Maashorst, Udense Dreef	roepend	Joop Bergsma
22-mrt-03	1	Smelleken	Nistelrode, Venloop	jagend	Joop Bergsma
23-mrt-03	1	Ooievaar	Maashorst, Vierlandenpunt	overvliegend	Jan Verhoeven
29-mrt-03	1	Klapekster	Maashorst, Grensweg	foeragerend	Joop Bergsma
30-mrt-03	1	Kleine Bonte Specht	Uden, Bedaf	roepend	Peter van de Braak
5-apr-03	1	Klapekster	Maashorst, Grensweg	foeragerend	Joop & Truus Bergsma
5-apr-03	2	Kleine Bonte Specht	Uden, Slabroek	roepend	Joop & Truus Bergsma
5-apr-03	6	Kruisbek	Maashorst, 3 Vennen	foeragerend	Joop & Truus Bergsma
5-apr-03	2	Nijlgans	Maashorst, Grensweg	overvliegend	Joop & Truus Bergsma
5-apr-03	3	Watersnip	Maashorst, Grensweg	foeragerend	Joop & Truus Bergsma
6-apr-03	1	Klapekster	Maashorst, Grensweg		Sandra v.d. Burgt
6-apr-03	1	Tapuit	Maashorst, Grensweg		Sandra v.d. Burgt
8-apr-03	2	Beflijster	Maashorst, Grensweg	foeragerend	Joop & Truus Bergsma
8-apr-03	3	Watersnip	Maashorst, Grensweg	opvliegend	Joop & Truus Bergsma
8-apr-03	1	Witgatje	Maashorst, Grensweg	roepend	Joop & Truus Bergsma
12-apr-03	2	Geoorde Fuut	Hemelrijk		Jan Verhoeven
11-apr-03	2	Beflijster	Maashorst, Grensweg	foeragerend	Joop & Truus Bergsma
11-apr-03	2	Tapuit	Maashorst, Grensweg		Joop & Truus Bergsma
11-apr-03	1	Bokje	Maashorst, Grensweg		Joop & Truus Bergsma
11-apr-03	1	Blauwborst	Maashorst, Grensweg		Joop & Truus Bergsma
11-apr-03	1	Bosrietzanger	Maashorst, Grensweg		Joop & Truus Bergsma
11-apr-03	1	Wintertaling	Maashorst, Grensweg		Joop & Truus Bergsma
21-apr-03	1	Blauwborst	Maashorst, Grensweg		Joop Bergsma

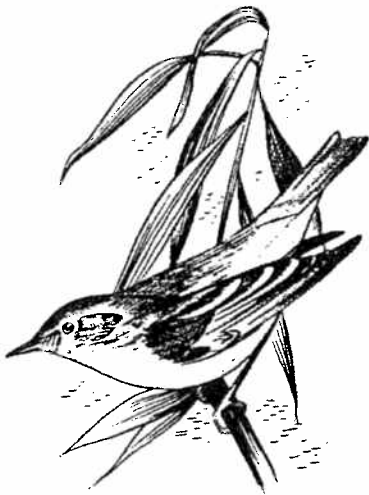
21-apr-03	2	Grauwe Gans	Maashorst, Grensweg		Joop Bergsma
21-apr-03	1	Tureluur	Maashorst, Grensweg		Joop Bergsma
21-apr-03	1	Fluiter	Slabroek, Blokhut		Joop Bergsma
18-apr-03	1	Duinpieper	Maashorst, Brobbelbies		Jan Verhoeven
18-apr-03	6	Tapuit	Maashorst, Brobbelbies		Jan Verhoeven
19-apr-03	5	Geeoorde Fuut	Hemelrijk		Jan Verhoeven
19-apr-03	2	Regenwulp	Hemelrijk		Jan Verhoeven
14-apr-03	1	Nachtzwaluw	Odiliapeelse bossen		Seniorengroep
14-apr-03	1	Rietgors	Maashorst, Grensweg		Seniorengroep
29-apr-03	1	Wespendief	Maashorst, Grensweg	vliegend	Joop Bergsma
29-apr-03	4	Fluiter	Maashorst, Grensweg	zingend	Joop Bergsma
27-apr-03	7	Tapuit	Maashorst, Grensweg		Joop Bergsma
27-apr-03	1	Witgatje	Maashorst, Grensweg		Joop Bergsma
27-apr-03	1	Bokje	Maashorst, Grensweg		Joop Bergsma

Vogels in onze tuin

Jolanda Rutten is sinds 1 december 2002 lid van de redactie van het Bruuijsel. Ze is het vak van vogelen nog aan het ontdekken en haar interesse voor vogels gaat voornamelijk uit naar vogels die in de tuin voorkomen. Jolanda is moeder van Daan en samen met Carel de trotse bezitter van een grote 'diervriendelijke tuin'. Jolanda schrijft elk kwartaal iets over haar eigen belevenissen in deze tuin. Bezoek ook eens haar website www.cdevink.com, voor prachtige foto's.

Op 20 maart zit ik heerlijk in het zonnetje m'n boterhammen op te eten, wordt mijn aandacht ineens getrokken door een erg hoog vogelgeluidje. Omdat ik de laatste weken erg actief bezig ben geweest met de piepkursus, was ik er ineens van overtuigd, dit moest een Goudhaantje zijn!!! Ik geloofde m'n oren niet, een Goudhaantje in onze tuin, en ik had 'm herkend! Nu wilde ik hem natuurlijk ook nog heel graag zien, want dan wist ik zeker dat ik een goudhaantje herkend had. Het geluid kwam vanuit de oude houtwal in onze tuin waar ook een uit de kluiten gewassen kerstboom staat. Aangezien ik geleerd heb dat Goudhaantjes alleen in naaldbomen voorkomen, moest hij daar zitten. En ja hoor! Ik zag iets bewegen en inderdaad, zo'n schitterend klein vogeltje met een prachtig knalgeel streepje op z'n koppie. Tjemig, wat is het toch leuk als je vogelgeluiden begint te kennen. Als ik dit geluid niet herkend had, zou ik nooit geweten hebben dat er een Goudhaantje in onze tuin geweest was...

Soms krijg je ook een minder leuke ervaring met vogels in de tuin. Zo ook vandaag... Het was een prachtige lentedag, heerlijk weer dus om in de tuin te werken en in het voorjaar is er altijd wel wat te doen. Zo stonden vandaag twee grote siergraspollen op het programma. Eéntje zouden we verwijderen en de andere moest drastisch teruggeknipt worden. Het zijn van die grote wilde graspollen waar eigenlijk geen echte pluimen in komen, en die elk jaar gedeeltelijk afsterven. Ik vind het elk jaar zonde om ze helemaal terug te knippen, want ze zijn tenslotte gedeeltelijk nog groen, maar na een paar jaar is er meer dor gras te zien dan groen gras, zo ook dit jaar. Dus Carel had de snoeischaar ter hand genomen en wilde gaan knippen toen zijn oog viel op een vogelnestje. Goh, leuk, nestje eruit gehaald, mij geroepen, kijk een oud nest! Het nestje was bijna bolvormig, aan de buitenkant helemaal gemaakt van dat

dorre siergras, maar van binnen zag het er keurig uit. Achteraf bleek: te keurig, want het was dus geen oud nest, maar een spiksplinternieuw nestje, met twee eitjes erin. Vreselijk! Wat nu, tja, terugzetten maar, de pol was tenslotte nog heel. Maar hoe heeft dat nestje gezeten, zat de opening recht naar boven, of naar een zijkant... Geen idee, snel maar teruggezet, de pol weer wat 'wild geschikt' en snel wegwezen. Wat een rotgevoel gaf dat! Het blijkt een nestje te zijn van een tjiptjaf. Man en vrouw kwamen al snel kijken nadat wij op het terras nog na zaten te tobben. Ze zijn nog een paar keer teruggeweest bij het nest, en er wordt nog druk gefloten. Maar of ze het broedsel af zullen breken dat is de vraag. Geduld hebben en afwachten dus.

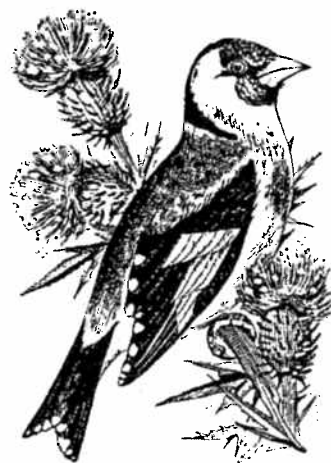
Het is ondertussen half april en daardoor ben ik in een bijzonder geconcentreerde stemming als het gaat om het ontdekken van een 'aparte vogelsoort' in onze tuin. Vorig jaar vloog namelijk rond deze tijd een bonte vliegenvanger regelmatig door onze tuin. Wat bleek, hij woonde bij onze buurman in een nestkastje. Onze buurman had dit nestkastje pas erg laat in het seizoen opgehangen en dat is nu precies wat de bonte vliegenvanger nodig heeft. Als hij als één van de laatste holenbroeders terugkomt van z'n winterbestemming zijn de meeste nestkastjes al bezet door andere vogels.

Je begrijpt dat ik knap jaloers was op onze buurman, die zich overigens niet bewust was van deze bijzondere bewoner. Dit jaar ben ik klaar om de 'strijd' aan te gaan en de bonte vliegenvanger naar één van mijn prachtige 'woningen' te lokken. Speciaal voor deze vogel heb ik vorige week nog twee nieuwe nestkastjes gemaakt en opgehangen, dus hij kan komen!

Door mijn speciale oplettendheid bekijk ik elke vogel die door de tuin scheert extra goed, en dat werd vandaag beloond, weliswaar niet door een bonte vliegenvanger, maar door een Putter!!!

Fantastisch, zo'n ontzettend mooi gekleurd vogeltje in onze tuin. In eerste instantie dacht ik: 'ik verbeeld me natuurlijk maar dat ik een putter zie', maar aangezien ik (toevallig) mijn verrekijker bij me had, was ik toch erg snel overtuigd: een putter!

Waarschijnlijk is hij op het water in ons 'stroompje' afgekomen, want gezien de extreme droogte op dit moment, zijn de vogels extra op zoek naar water. Zo zie je maar weer dat het altijd goed is om water in de tuin te hebben, want vooral rondom dat water zie ik vaak de meeste speciale vogels (of in elk geval kan ik ze daar vaak het beste bewonderen).

Als afsluiting nog iets over de meest voorkomende vogel in onze tuin: de merel. Ik heb begrepen dat de merel dit jaar officieel de huismus als 'meest voorkomende vogel' voorbij gestreefd is en als ik zo in onze tuin rondkijk geloof ik dat direct! Wij wonen namelijk ruim zes jaar op deze plek en ik heb slechts één keer een huismus gezien, en merels zie ik altijd, zomer en winter. Ik weet niet hoeveel paartjes in onze tuin wonen, maar dit jaar heb ik wel erg veel merels gezien die een nestje aan het maken waren. Leuk hoor, want wat kunnen ze dat snel zeg! Elke keer als ik goed en wel in de gaten had dat er een nestje gebouwd werd was het al af. De wetenschap dat er overal in de tuin vogels broeden maakt een 'rondje door de tuin' wel extra speciaal vind ik. Zo zit er ééntje in de 'boog' van onze beukenhaag, waar ik dan vlak onder z'n nest doorloop, en er zit er ééntje boven de tuindeuren in de blauwe regen, ook zo'n drukke plek. Kennelijk vinden ze dat geen belemmering, mensen die vaak langskomen. Ook heeft een paartje een nest gemaakt op onze tuinmuur grenzend aan de burens, dit is een muur van slechts 1.80 meter hoog waar volgens mij heel makkelijk katten bij zouden kunnen, en helaas komen die ook regelmatig door onze tuin wandelen. Maar goed, het uitkiezen van een geschikte nestplaats laat ik maar aan de vogels over, want hoe mooi ik het ook steeds bedenk, ze bepalen uiteindelijk toch zelf waar ze willen broeden.

Jolanda Rutten

Excursie naar de Maasduinen bij Well

Zondag 6 april 2003: Langzaam groeit het clubje dat voor de Groenhoeve staat. Vol van de Fitis die keer op keer te horen is. “Het is mooi weer vandaag, maar dat duurt niet lang”, lijkt hij te zingen. Snel vertrekken dan maar! Naar de Maasduinen in Well (L), deze keer. Vijftien tot twintig van het voorjaar genietende vogelaars verdelen zich over een aantal auto's. In de auto worden behalve de natuur ook de teruglopende economie en de naar vogelpest speurende AID'ers besproken.

Aangekomen op de juiste plaats werden we weer verwelkomt door dezelfde Fitis. Rustig wandelde we het gebied in. Even snel soorten scoren, Groenling, Staartmees, Boomklever, Goudhaan(tje). We betraden een stukje bos, helaas mochten we volgens het bord niet zwemmen in het bos. Gelukkig was het daar ook iets te koud voor. Langzaam liepen we naar een plek waar wél water was. Jos wees ons op het rode bekermos, maar tot zijn teleurstelling en mijn verbazing was niemand echt geïnteresseerd. Nee, zij liepen richting een plek waar gedurende een minuut de Grote Gele Kwik te zien was. Een aantal zagen hem helaas niet, ze moesten het maar doen met de Blauwborst, die bij het hutje te zien was. Ook was af en toe een Kruisbek te horen, die bij nader inzien waarschijnlijk als Keep door het leven ging.

Verder zat er een Roodborsttapuit, Zwarte Roodstaart, Nijlgans en ga zo maar door. De Waterhoen werd pas gezien nadat we het meer overgestoken waren, met een trekpond. Leuk ding, je trekt aan kabels en langzaam kom je vooruit. Omdat we niet allemaal op dat ene pondje passen bleef er een groepje achter. Zij hielpen ons veilig aan de overkant. Toen ze zelf naar de overkant wilden, liet ons groepje zien dat de pont ook stil kon liggen en zelfs achteruit kon. Uiteindelijk mochten ze toch droog de overkant bezoeken.

Aan die overkant vonden sommigen de Beflijster. Willy, die echt niet jaloers was, vroeg of het toch geen Merel was. “Kan toch een merel zijn die heel erg op een Beflijster lijkt”. “Peter Noy, heb je hem ook zonder verrekijker gezien?” “Helaas” kon niemand er een merel van maken. Gelukkig werd de Kleine Plevier wel door iedereen gezien. Net zo rustig als dat we het gebied in gingen, verlieten we het gebied ook weer. Het werd langzaam wat drukker, we waren op tijd weg. Kan Peter van de Braak meteen zijn zoontje feliciteren. Van Harte!

Waargenomen vogels:

Zwarte Kraai, Kievit, Holenduif, Houtduif, Fitis, Ekster, Spreeuw, Tjiftjaf, Wilde Eend, Boerenzwaluw, Heggenmus, Goudhaantje, Boomklever, Pimpelmees, Staartmees, Groenling, Vink, Roodborst, Witte Kwikstaart, Boomleeuwerik, Merel, Veldleeuwerik, Merel, Rietgors, Sperwer, Kleine Plevier, Grauwe Gans, Kokmeeuw, Grote Gele Kwik, Wulp, Geelgors, Nijlgans, Roodborsttapuit, Zwarte Roodstaart, Blauwborst, Keep, Waterhoen, Buizerd, Beflijster, Blauwe Reiger, Gele Kwikstaart.

Stijn van Gils

De stootvogelwerkgroep: klaar voor 2003

Zojuist heb ik "De Takkeling" ontvangen (het tijdschrift van de Roofvogelwerkgroep Nederland) waarin de broedresultaten voor de Stootvogels over 2002 gerapporteerd worden voor geheel Nederland. Om aan de hand hiervan te zeggen dat het goed gaat met onze Stootvogels is dan wel een heel boutse bewering. In totaal zijn er minder broedgevallen gemeld dan voorgaande jaren: de Havik en Buizerd doen het aardig, de Torenvalk iets minder, maar de Sperwer en de Boomvalk zijn op hun retour. De Wespendif is ongeveer gelijk gebleven, ongeveer veertig broedgevallen, maar er is wel een verschuiving naar Brabant en Limburg gaande (negentien broedgevallen, bijna de helft). Met dertien broedgevallen in Drenthe is deze vogel in de rest van het land erg schaars.

In het Bruijtsel van eind vorig jaar heb ik de resultaten van onze Udense waarnemingen vermeld. Inmiddels zijn we al weer druk doende geweest het veldwerk voor 2003 georganiseerd te krijgen. Voorts zijn we tot de slotsom gekomen dat we kennelijk niet voldoende veldwaarnemers uit ons eigen ledenbestand kunnen rekruteren om het gehele Maashorstgebied te kunnen bemannen. Met de hulp van waarnemers van IVN Oss wordt in 2003 toch voor de eerste maal de gehele Maashorst geïnventariseerd op Stootvogel broedgevallen. Voorwaar, na het ontdekken van de Wespendif horsten het afgelopen jaar, weer een mijlpaal in het zicht in 2003 als deze inventarisaties gelukken en waarom niet?

Dit stelt ons in staat om samen met IVN Oss een rapport te publiceren over de Stootvogelstand in de Maashorst, hetgeen voor beleidsmedewerkers die verantwoordelijk zijn voor dat gebied, een magnifiek informatiedocument is en zeker als dit jaarlijks gecontinueerd kan worden.

Zoals jullie zien heeft de werkgroep weer grootse plannen. Voor het geval u nu denkt dat we geen mensen meer kunnen gebruiken voor het veldwerk, hebt u het faliekant mis. Minimaal acht personen kunnen we een interessante waarnemingsjob geven met enorm veel voldoening en behorend tot een hele gezellige club (nu dertien personen). Je hoeft alleen maar Chris van Lieshout, Jan van den Tillaart, William van der Velden, Annelies Timmerman of een van de andere leden van de club te vertellen dat je er ook wel iets voor voelt. Een telefoontje (0413-263292) naar de coördinator, Piet van der Voort werkt ook uitstekend.

De coördinator,
Piet van der Voort.

Voorjaarsexcursie Friesland 2003

Inleiding

Van 29 mei tot en met 1 juni zijn we met vijftientig vogelaars naar Friesland geweest. Er was een zeilschool afgehuurd genaamd "De Twirre" in het dorpje Earnewâld, midden in Friesland. Dit onderkomen lag vlak bij het Nationaal Park "De Alde Feanen" (de Oude Venen) en had zes grote slaapkamers en een grote keuken met alles erop en eraan. Als je de zeilschool uitliep kwam je zo bij het water, waar bootjes aanmeerde die je kon huren. Een aparte ervaring als Brabander. De laatste voorjaarsexcursies zijn we wat verwend, omdat we niet hoefden te koken e.d. Nu moest dat weer wel en aanvankelijk mopperden sommigen over de corvee die ze moesten meedraaien. Maar gaande het weekend hoorde je steeds meer mensen zeggen, dat deze manier toch ook wel iets heeft. Het is goed voor het groepsgebeuren en iedereen deed mee en hielp een handje waar nodig.

Wie gingen er mee?

Wim de Vrij, Sonja Sannen, Peter en Tonny Vlamings, Theo van der Velden, Joke van de Boogaard, Riky Alma, Lies Schoenmakers, Vera Brounts, Emmy Veeger, Jan Verhoeven, Jan van Bergen, Egbert Arts, Sjaak Celen, Ad Bekkers, Leo van de Heuvel, Joop Bergsma, Jolanda Rutten, Carel de Vink en hun zoon Daan, John Hermans, Tiny van den Elsen, Alexander Vesters, Peter Noy en Liesbeth Verkaar.

Enkele hoogtepunten:

De boottocht met een fluisterboot van het Friese Landschap (It Fryske Gea). De barbecue op vrijdagavond. Vogelen aan het Lauwersmeer (zaterdag), bij een temperatuur van twintig graden, terwijl het in de rest van het land misschien wel dertig graden was. Zondag was het erg warm, maar ook toen hebben we mooi gewandeld in het Fochterloërveen. Als groep hebben we rond de honderdvijftientig soorten vogels gezien, waarvan Jan Verhoeven vast de meeste heeft gescoord. Als je meer wilt weten over deze excursie, lees dan het volgende verslag.

Tien keer voorjaarsexcursie

Het was dit jaar voor de tiende keer dat Peter Noy de voorjaarsexcursie organiseerde, een knappe prestatie. Hij is altijd zeer secuur en laat niets aan het toeval over. Dit soort mensen zijn voor een vereniging van onschatbare waarde, een constante factor waar je iets aan hebt. Bedankt Peter en we hopen nog lang van je organisatietalenten te mogen genieten!

Liesbeth Verkaar.

Donderdag 29 mei 2003 door Emmy Veeger

Met het prachtigste weer van de wereld reden we met zeven auto's om tien over acht van de Groenhoeve weg richting Friesland. Mijn verwachtingen waren hoog gespannen, mijn eerste vogelexcursie en dan nog wel vier dagen! Het gebied van de Friese meren was me wel bekend van vroeger vanaf een zeilboot, dus ik had wel zin in de hernieuwde kennismaking. Ondanks dat het Hemelvaartsdag was reden we vlot en arriveerden punctueel om half elf in Earnewoude. Ons onderkomen bleek een zeilschool, dus aan het water. Het heette: "de Twirre", wat betekent: draaiing van de wind. Het hele gebouw straalde "boot" uit, zo waren er tafels gemaakt van oude platbodems, zijwaarden en de leuning van de trap waren vaarbomen, dat zijn lange stokken waarmee je in het ondiepe water in de zachte bodem prikt om de boot vooruit of weg te duwen, ook hadden alle kamers Friese namen van de "11-steden", leuke vondsten.

In de goed uitgeruste keuken hadden we al snel koffie gebrouwen en binnen een uur wandelden we de deur uit voor onze eerste vogelwandeling, recht voor de deur. Al snel hoorde ik de kenners: "Rietgors in de struik op zes uur"! We hebben gelopen langs kreken, petgaten, rietkragen en moerassen over mooi onderhouden paden (opgehoogd met houtsnippers tegen het soppen) heerlijk verend op het zachte veen. We genoten van het prachtige weer, de vele vogels: Rietzanger, Rietgors, Ooievaars en het volledig andere natuurgebied met waterplanten als Lelies, Krabbescheer, Moeraswalstro, Veenpluis maar ook Valeriaan, Koningsvaren, Sterrekroos en vooral eindeloos riet.

Al wandelend en kijkend bereikten we "de Reidplûm" het bezoekerscentrum van "It Fryske Gea" (de tegenhanger van ons Brabants Landschap). Daar stonden drie ooievaarsnesten op palen, alle drie bewoond, alle drie met een of meer jongen, wat een verrassing! Er moet volop voedsel te vinden zijn, want het kwaakte er van de kikkers, maar toch bleken de jongen elke avond nog bijgevoerd te worden met eendags kuikens, misschien waren die extra goedkoop door de vogelpest. Binnen was ook nog een diavertoning over dit gebied de Alde Faenen in alle seizoenen, schitterend. De Friezen hebben dan wel een ander taaltje maar verder zijn het net Brabanders, gezellig en gastvrij, in het bezoekerscentrum kon je zo veel sap uit het pak schenken als je dorst had en er stond een potje naast. Of heeft dat gewoon te maken met vogelen of andere natuurliefhebbers?

Rond drie uur waren we weer op ons honk en na een korte verfrissingspauze gingen we per auto naar de Jan Durkspolder, een grote open vlakte en plas waar we het kijken vanuit de uitkijkhut maar niet zat werden. Er waren volop Grutto's en Ganzen te zien, Zomer- en Wintertaling. De dapperen onder ons wandelden terug en namen het pontje terug naar Earnewâld. 's Avonds schotelde Liesbeth met de corveeploeg ons een zalig bord spaghetti voor met soep voor en vla toe, glaasje wijn erbij, kortom de eerste heerlijke vakantiedag en er kwamen er nog drie!!!

Vrijdag 30 mei 2003 door Sonja Sannen

Om zeven uur ontbijt en om acht uur op de fluisterboot van het Fryske Gea voor een rondvaart door de Oude Venen. Een mooie nieuwe boot met zonnepanelen. Enthousiast klom iedereen naar het bovendek om te speuren naar vogels. De stilte werd snel verstoord door discussies over wat er te zien viel. Was het nu een havik, Buizerd of een Ransuil? Vogels als Bosfazant, Aalscholver, Meerkoet, Reiger, Boerenwaluw, Huiswaluw waren meer eenduidig. Alexander kwam na een gesprek met de gids ontdaan naar boven geklommen. Vlakbij ons onderkomen, moest het Porseleinhoen en de Purperreiger te zien zijn. Helaas, de ervaren vogelaars hadden deze vogels nog niet waargenomen. Er was nog werk aan de winkel. Ondertussen zagen we de Torenvalk, Watersnip, Kievit met jong, Koekkoek, Scholekster, Grote Bonte Specht en Nijlganzen.

De gids vertelde over het beheer van het gebied en de geschiedenis. In de zeventiende en achttiende eeuw was het veen hier afgegraven door grote veenbazen afkomstig uit Overijssel. Zij groeven de grote petgaten die het huidige aanzien van de Oude Venen bepalen. Het voorkomen van verdroging van de venen was een van de belangrijkste aandachtspunten (gedeeltelijk overheid, gedeeltelijk particulieren, gedeeltelijk het Fryske Gea). Het al dan niet snijden van het riet en het tegengaan van de verbossing en verzuring was een zorg.

Wat werd er nog meer gezien: Krakeend, Gele Kwikstaart, Tureluur, Rietzanger en Knobbelzwanen. We voeren langs het vroegere huisje van Sietze en Maaike, twee kluizenaars die voor de Tweede Wereldoorlog leefden van alles wat het veen ze te bieden had. Nu is het huisje opgeknapt en geworden tot een idyllisch vakantieplekje van de eigenaars van een schildersbedrijf. Meer huisjes komen we tegen. Allemaal verstoken van gas, elektriciteit en stromend water, vaak uitgerust met zonnepanelen. We zien Kolganzen, Koolmees, Matkop, Veldleeuwerik, Koekkoek, Tureluurtjes (opgejaagd door inventariseerders). Het is inmiddels later op de ochtend en we zien de huisjes en de boten, die we passeren, tot leven komen. De oevers staan schitterend in bloei met

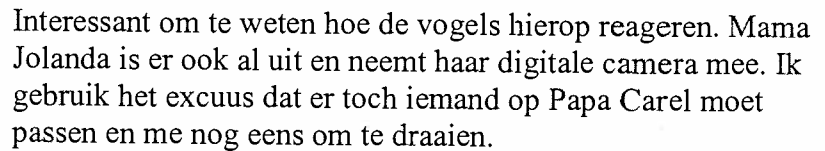
gele lis, ratelaar, smeerwortel, koekoeksbloem, zuring; een feest van gele en paarse kleuren. In het water bloeit de gele plomp en de witte waterlelie in overvloed. We varen langs een Aalscholverkolonie en een inmiddels verlaten kolonie van de Purperreiger. Hier broeden nog maar drie koppels, de rest is 'op zichzelf gaan wonen'. We zien er helaas geen. De Grauwe Vliegenvanger, de Spotvogel en de Holenduif worden gesignaleerd. Het aantal bootjes dat we nu tegenkomen wordt steeds groter. Niet onlogisch, want het loopt inmiddels tegen elven en we zijn vlakbij de steiger waar onze tocht begon. In het dorp, op weg naar de lunch wordt de Braamsluiper waargenomen en een Kneu schitterend vlak langs de kant van de weg, verder een Zwarte Roodstaart op de schuur naast de Twirre.

Na de lunch vertrekken we per auto naar de Kraanlanden. Slaperig kwam ik op de plaats van bestemming de auto uit. Ook bij anderen zag ik dat de energie wat ingezakt was. Het was dan ook wel erg warm inmiddels, zo'n 26 graden. Hier werd het volgende gezien: Slobeend, Bergeend, Kuifeend, Brandgans, Kievit, Grutto, Scholekster, Kuifeendje, Knobbelzwanen, Kneutjes, Blauwe Reiger, Boerenzwaluwen, Kokmeeuwen en Gierzwaluwen. Ondanks alle vogeltjes beantwoordde deze plek niet aan de verwachtingen. Het was allemaal niet spectaculair.

Verder ging de tocht nu naar De Deelen. Vanaf de parkeerplaats kon je kiezen voor een korte of een wat langere wandeling of een loopje over het fietspad direct naar de kijkhut. Blij de benen te kunnen strekken begon het merendeel van de groep aan de korte wandeling. Een enkeling besloot van rust en schaduw te genieten en nestelde zich op de picknickplaats. Ook de meeste vogels hielden siësta, er werd niet veel gezien, een Boomvalk, een Tafeleend en een Koekoek. Toch nog maar even doorzetten en lopen naar de kijkhut. Dat bleek de moeite waard. Langdurig en heel duidelijk hebben we de Bruine Kiekendief kunnen observeren, mannetje én vrouwtje. Verder zagen we daar nog een Zwarte Stern en het Visdiefje.

Om half vijf keerden we terug naar de Twirre, waar ons nog een uitgebreide barbecue te wachten stond. Een gezellig besluit van een schitterende zomerse dag. 's Avonds ben ik met Wirm nog even de Oude Venen aan de overkant van de weg ingelopen om te genieten van de rust, de vogelgeluiden en de geur van riet en gras. Ik vind het leerzaam om met de groep mee te gaan, vaak ook wel gezellig, maar de beleving van de natuur raak ik dan kwijt door de drukte van de groep. Op onze laatste wandeling die vrijdag zagen en hoorden we van heel dichtbij de Sprinkhaanzanger en hoorden we de Roerdomp. Ook kruisten we het pad van een ree en reebok. Tevreden keerden we terug naar De Twirre. Vrijdag was bijna voorbij.

Oftewel, ervaringen van een beginnend vogelaar die wanhopig probeert er iets van te begrijpen. Ik hoor gerommel en stommel. Stemmen. Wat zou het zijn? Het is in ieder geval nog bijna donker buiten. Eens kijken hoe laat het is. Wáááááááááááááááá: vijf uur! En dat terwijl het gisteren avond bij een paar biertjes nog zo gezellig was. Dat kan maar één ding betekenen: Vogelaars met een missie. Want behalve dat iedere vogelaar weet dat zonsopgang de beste tijd is om vogels te spotten, is er vanmorgen ook nog de gedeeltelijke zonsverduistering.

Lauwersmeer. Want dat is ons doel van vandaag. Je hebt er meerdere vogelhutten en plekken van waaruit je het Lauwersmeer kunt overzien en meestal veel vogels kun determineren. Na een uurtje rijden arriveren we op de eerste plek. We vertrappen bijna de gevlekte orchideeën in onze drang om vogels te spotten. Zie ik daar een Kemphaan? Ja, hoor klinkt het bevestigend van achter een grote telescoop: “Daar rechts naast die grote troep Rosse Grutto’s”.

“Ach, dat gebeurt nu eenmaal hier”

We rijden naar de eerste vogelhut. Hij barst bijna uit zijn voegen als iedereen binnen is en de telescopen zijn opgesteld. We zien veel verschillende watervogels. Emmy ontdekt een Lepelaar. Weer zijn er kemphanen te zien. Twee mannetjes vechten om een stel hennetjes. Een prachtig gezicht zo dichtbij gehaald door de kijker. De krenten in de hut stijgen tot ongekende hoogte: “Vechtende kemphanen!”, “Waar?”, “Ja, ik heb zo ook! Prachtig!”

Alexander wijst me door zijn kijker op een klein vogeltje in de verte. Een soort Rosse Grutto maar dan kleiner en met een kortere snavel. Een Kanoet, oftewel Knoet in de Brabantse volksmond. Zo leer ik in een half uurtje een heleboel nieuwe vogelsoorten herkennen. Tijd voor koffie. We rijden naar een restaurant waar behalve koffie ook Friet, frikadellen, appelgebak met zonder slagroom en vis wordt genuttigd. Ik zit lekker in het zonnetje van mijn lekkerbekje te genieten. Prachtig weer trouwens. Wat hebben we het toch goed. Ik bemerk enige onrust in de groep. Er wordt gefriemeld aan verrekijkers. Een enkeling staat op en begint te dreutelen. Een ander tuurt in de verte. Dan opeens zitten ze allemaal in de auto: "Kom we gaan, Schiet eens op". De roep van een vogelaar.

Eindeloos rijden we door het vlakke verlaten land. Soms stoppen we om een heuvel te beklimmen, de rand van een poel op te zoeken of de dijk naar de Waddenzee op te klimmen. Vijf minuten kijken. "Is er iets bijzonders te zien?" "Nee, allemaal gewoon spul". Snel weer in de auto en op naar de volgende plek. "No time to Waste" staat er in grote letters achter op een T-shirt dat zich vlak voor me bevindt.

De Waddenzee is mooi en Peter ontdekt als eerste een Eider eend. Ik zie alleen een klein kopje in de verte dat af en toe onder water duikt en na, een voor mij, eindeloos lijkende tijd weer boven komt. Riky krijgt veel commentaar over haar jas met achterop "Zeilschool voor vrouwen, Betty Beaufort". Vooral van jaloerse mannen denk ik. Ze beweert dat ze de jas alleen maar geleend heeft.

Terug naar ons tijdelijk huis en 's avonds uit eten. Een prima gelegenheid om de man/vrouw achter de vogelaar te leren kennen. Het is gezellig en het eten is prima. Wel had het allemaal wat sneller gemogen van de meeste aanwezigen. Bij terugkomst nog een biertje om het af leren. Moe en tevreden val ik op bed. Een fantastische dag en een waardevolle ervaring rijker. Zou ik er toch nog eens ooit wat van gaan begrijpen?

Zondag 1 juni 2003 door Ad Bekkers

Enkele vroegelingen zijn al om kwart over vijf weer op pad gegaan, de rest slaapt uit. Maar om ongeveer zeven uur is het één en al drukte in de wandelgangen, alweer de laatste dag van deze excursie met uitzonderlijk mooi weer. Deze excursie naar Friesland is trouwens de tiende

voorjaarsexcursie en ook deze is weer tot in de puntjes verzorgd dankzij Peter Noy. Dus een bedankje en een boek van het Brabants Landschap was wel het minste wat we terug konden geven... Peter nogmaals bedankt en misschien nog tien mooie excursies in het verschiet. Ook Liesbeth had deze keer veel taken op zich genomen en door haar hiervoor te bedanken blijken er ook nog zangtalenten onder de vogelaars te zitten (en mindere). Na dit alles worden de vogelchecklijsten compleet gemaakt. Jan heeft alles bijgehouden en neemt de vogels die we de afgelopen drie dagen hebben gezien in rap tempo door. Totaal 115 soorten en er komen er vandaag nog wel enkele bij, waaronder misschien de Kraanvogel die broedt in het Fochteloërveen. Maar eerst is het inpakken geblazen en de accommodatie weer op orde brengen, nog snel een groepsfoto maken met de 'Elf Steden' op de achtergrond en we kunnen vertrekken.

Na ongeveer een uur puffen in de auto, het is inmiddels al weer vijftientig graden Celsius, komen we aan bij het Fochteloërveen waar we toevallig een gids/opziener van dit terrein ontmoeten. Een vrolijke man die in zijn gesprek het maar niet kan laten om de Groningers en

Drentenaren met humor te bestoken, hij nodigt ons uit om om half twee een korte rondleiding door het veengebied te maken. Voor die tijd kunnen we nog net de vogelobservatietoren gaan bezoeken, deze ligt op de grens van het bosgebied en kijkt uit over een grote vlakte, net een savanne landschap, maar dan met her en der kleine waterplasjes. Jammer genoeg houden ook de vogels zich rustig op deze hele middag. Maar deze vijftien meter hoge observatietoren geeft wel een prachtig uitzicht over het landschap, je kunt er makkelijk met tien personen lekker vogelen, met twintig personen gaat ook maar dan moet je met een slinkse voetbeweging even een telescoop aan de kant schuiven en netjes sorry zeggen. Zelfs Leo was even een kijkje komen nemen van dit uitzicht. Terug door het bos lopend krijgen we de Kuifmees en de Bonte Vliegenvanger nog goed te zien, twee nieuwe soorten op de lijst.

Inmiddels is het bijna half twee en tijd om naar het Bezoekerscentrum te gaan voor de rondleiding. Vooraf krijgen we een film te zien over het afgraven van het hoogveengebied (turfsteken) en hoe Natuurmonumenten deze veenlaag weer terug wil brengen, dit gebeurt onder andere door de aanleg van diverse dammen, om zoveel mogelijk regenwater in dit gebied vast te houden. Het veenmos is hierbij een belangrijke plant om dit alles weer in oorspronkelijke toestand te krijgen. In het gebied wandelend laat de opzichter ons met trots Veenmos en twee soorten Zonnedauw zien. Ook komen hier nog Ringslang, Adder en Gladde Slang voor zegt hij. Alexander scoort nog tien punten op de vraag waar de naam Pitriet (Bieze) vandaan komt. Dit had hij ook wel nodig na soms wel eens minder punten gescoord te hebben. Al vogelend door dit veengebied laat het Paapje zich uitbundig zien, ook de Blauwborst krijgen we nog vluchtig te zien. Maar de Kraanvogel zie we helaas niet, de opziener is voorzichtig en ze laten dan ook niemand toe in de buurt van dit zeldzame broedgeval. Om ongeveer drie uur geraken we op het einde van deze rondleiding en deze vierdaagse excursie door de mooie natuurgebieden van Friesland. Er worden nog tranen (zweet) gelaten en dikke afscheidskussen gegeven in de hoop elkaar volgend jaar weer te zien.

Vogelwaarnemingen excursie Friesland 2003

Aalscholver, Kleine Strandloper, Tuinfluiter, Baardman, Kleine Mantelmeeuw, Tureluur, Bergeend, Kluut, Turkse Tortel, Blauwborst, Kneu, Veldleeuwerik, Blauwe Reiger, Knobbelzwaan, Vink, Boerenzwaluw, Koekoek, Visdiefje, Bontbekplevier, Kokmeeuw, Vlaamse Gaai, Bonte Strandloper, Kolgans, Waterhoen, Bonte Vliegenvanger, Koolmees, Waterral, Boomkruiper, Kraai, Watersnip, Boompieper, Krakeend, Wespendif, Boomvalk, Kuifeend, Wilde Eend, Bosrietzanger, Kuifmees, Winterkoning, Braamsluiper, Lepelaar, Wintertaling, Brandgans, Matkop, Witte Kwikstaart, Bruine Kiekendief, Meerkoet, Wulp, Buizerd, Merel, Zanglijster, Canadese Gans, Nachtegaal, Zilvermeeuw, Casarca, Nijlgans, Zilverplevier, Dodaars, Oeverzwaluw, Zomertaling, Eider, Ooievaar, Zwarte Mees, Ekster, Paap, Zwarte Roodstaart, Fazant, Pijlstaart, Zwarte Stern, Fitis, Pimpelmees, Zwartkop, Fuut, Purperreiger, Geelgors, Putter, Gele Kwikstaart, Rietgors, Gierzwaluw, Rietzanger, Goudhaantje, Ringmus, Goudvink, Roerdomp, Grasmus, Roodborst, Graspieper, Roodborsttapuit, Grauwe Gans, Rosse Grutto, Groenling, Rotgans, Grote Bonte Specht, Scholekster, Grote Lijster, Slobeend, Grote Mantelmeeuw, Smient, Grutto, Snor, Heggemus, Sperwer, Holenduif, Spotvogel, Houtduif, Spreeuw, Huismus, Sprinkhaanzanger, Huiszwaluw, Staartmees, Kanoet, Steenloper, Kauw, Stormmeeuw, Kemphaan, Tafeleend, Kievit, Tjiftjaf, Kleine Karekiet en Torenavalk.

Jan Verhoeven.

Het Bruujssel, juni 2003

Excursie Zeeuws Vlaanderen

Zondag 25 mei was het toch ervan gekomen, telpost Breskens gingen we bezoeken. Met negen vogelaars zijn we rond acht uur vanaf de Groenhoeve vertrokken. Het weer zag er niet zo best uit, zwaar bewolkt en regenachtig. De heenreis duurde wel wat lang (twee uur) maar uiteindelijk kwamen we aan in Breskens. Ook hier was het regenachtig, raar, in Zeeuws Vlaanderen zijn toch de meeste zonuren??? De telpost is vrij snel gevonden, deze ligt op de dijk links van Breskens (bij de vuurtoren). Op de telpost staan vier hoekbanken met de rug tegen elkaar in de vorm van een kruis. Het kruis staat opgesteld in de vorm van een kompas. In het voorjaar is dit punt een uitstekende plek om de voorjaars trek te bekijken. Op deze plek kiezen de voorbijtrekkende vogels of ze met de overkant in zicht de Westerschelde oversteken, of dat ze de kustlijn blijven volgen. De beste periode om deze trek te bekijken is eind april, wij waren met eind mei dus wel erg laat. Erg veel trek was er dan ook niet, slechts enkele voorbijtrekkende Grauwe Ganzen en Aalscholvers werden er gezien. Enkele visdiefjes en zwarte sterns waren aan het foerageren op de Westerschelde. Op een paal in het water zat de Grote Stern met zijn zwarte snavel. Achter de dijk waren opvallend veel Tureluurs die zich mooi lieten zien en horen. Vanwege de aanhoudende motregen zijn we er weer snel verder gegaan. Onderweg even stoppen bij een waterplas waar de Kluut aan het broeden was. Het blijft een opvallende verschijning, deze zwart/witte vogel met zijn opgewipte snavel (een kluut wijst met zijn snavel naar z'n snuut).

Het volgende te bezoeken gebied was "het Zwin". Dit gebied, wat grotendeels in België ligt, is een oude dichtgeslibde vaargeul. Vanaf de dijk bij Retranchement heb je een mooi zicht over dit gebied. De soorten die we hier te zien kregen waren; Zilverplevier, Rosse Grutto, Scholekster, Ooievaar, Kleine Zilverreiger en zelfs zes overvliegende lepelaars. Via de duinen zijn we teruggelopen naar de auto's. In de duinen liet een Spotvogel zich wel erg mooi bekijken. Volop zingend hebben we deze gezien, helaas werd de Spotvogel verstoord door een langsvliegende Sperwer. Ook de Zomertortel liet zich mooi bekijken, deze vogel kom je vaak tegen in de duinen. Langs de kustlijn zijn we weer teruggedreden richting het binnenland. Bij het plaatsje "Nummer Eén" wist John nog een natuurgebied wat de moeite waard was. Voordat we er waren zagen we nog mooi een Kerkuil vliegen, deze werd belaagd door enkele Kraaien. Op de dijk stond zelfs een vogelkijkhut. Hier hebben we echter niet veel gebruik van gemaakt, zo in de open lucht zie je toch meer. We keken uit op een opgespoten zandvlakte die vol zat met soorten zoals de Kluut, Scholekster, Visdiefjes en vooral de vele Dwergsterns (tachtig stuks geteld door Jan Verhoeven). In de verte zagen we zelfs een zestal zeehonden liggen. Voor mij waren de broedende Strandplevieren wel bijzonder (nieuwe soort). Het gebied was de moeite van het bezoeken waard!

Het laatste gebied wat we nog wilde zien was de Braakman. Een bosrijk gebied bij de kreek de Braakman. Vrijwel direct zagen we hier de Grote en Kleine Zilverreiger. Ook de Bosrietzanger liet zich horen. Aankomend bij een populierenbos is het gewoon wachten op het "gediedeljo" van de Wielewaa. Lang hoeven we hierop niet te wachten, hij liet zich een aantal keer horen, zelfs de Nachtegaal was er aanwezig. Op een nat veldje stonden diverse soorten Orchideeën die door mij niet bij naam te noemen zijn. Uitsteken en in eigen tuin zetten was ook geen optie (ze blijven zo wel zeldzaam!). De terugreis via de nieuwe tunnel verliep niet echt vlekkeloos, we werden diverse malen verwelkomd met "welkom in België / Nederland / Brabant / Zeeland", er kwam bijna geen einde aan. We zijn deze dag maar liefst op vijftientig vogelsoorten uitgekomen, een zeer geslaagde excursie!!

Peter van de Braak

Maandagavondwandeling de Tongelaar in Mill

Maandag 26 mei 2003

Om kwart over zeven (zeven uur plus het Ujes kwartierke) vertrokken we met vierentwintig personen in vijf auto's richting de Tongelaar te Mill. De Tongelaar is een landgoed van ongeveer driehonderd hectare en ligt ongeveer vier kilometer ten zuiden van Gassel (nabij Mill). De Tongelaar kenmerkt zich door bospercelen, weide, akkers, laanbeplantingen, houtwallen, boerderijen en een laatmiddeleeuws kasteel. Het landgoed is in het bezit van het Brabants Landschap en is een prachtig natuur gebied dat een bezoek meer dan waard is.

Op de plaats van bestemming aangekomen waren we de auto nog niet uit of we werden door Jan Verhoeven al attent gemaakt op de zang van de Nachtegaal, Tjiftjaf, Merel, Winterkoning etc. Allemaal bekende namen voor mij, maar om al deze overigens prachtige melodieën en vogelgeluiden uit elkaar te houden en te benoemen is er voor mij nog een lange weg te gaan. "Het is mooi weer maar het blijft niet zo", zei Liesbeth Paulusma (Verkaar). Uit de zang van de Tjiftjaf haalt Liesbeth dit zinnetje, voor haar een herkenning van de soort. Na nog enige smeuge gesprekken werd het dan toch tijd om te gaan vogelen. Al snel splitste de grote groep in kleinere groepjes, want met vierentwintig vogelaars aan de wandel dat werkt niet. Je sluit je aan bij wie je wilt, voor nieuwe clubleden een goede manier om de mensen binnen de vereniging te leren kennen, en een perfecte avond om ervaring op te doen in het vogelen. Na een korte wandeling (van het groepje waar ik me bij aangesloten had) werd het krassige gezang van de Karekiet gehoord, acht kijkers werden in de richting waar het gezang vandaan kwam scherp gesteld maar de vogel liet zich niet zien, het gezegde "de Karekiet je hoort hem wel maar ziet hem niet" was voor vanavond zeker waar.

Wat mij tijdens de drie maandagavondwandelingen overigens opgevallen is, dat er binnen de vereniging ook veel kennis is over de Flora, terwijl ik dacht dat vogelaars alleen maar naar boven kijken! Na weer wat te hebben gelopen werden we weer meteen beloond voor de moeite. Vanuit de struiken zagen we van dichtbij diverse keren enkele Staartmezen, drie exemplaren om precies te zijn, een mooi vogeltje met klein lijfje en zeer lange staart. Iets verder op hoorde we het geroffel van de Grote Bonte Specht die zijn avondmaaltje bij elkaar aan het zoeken was. Hier werd mij verteld dat spechten ook eieren en jonge vogels op het menu hebben staan wat voor mij nieuw is, ik dacht dat hij allen maar insecten, noten en zaden at.

Na een kleine twee en half uur te hebben gewandeld waren we terug bij de auto's, en had ik het gevoel de maandagavond toch weer goed te hebben besteed. Al met al zeer de moeite waard om eens aan de maandagavondwandeling(en) deel te nemen!!

Egbert Arts

Waargenomen en/of gehoorde vogels volgens opgave Jan Verhoeven (totaal 45 soorten)

Kauw, Spreeuw, Kievit, Holeduif, Merel, Winterkoning, Nachtegaal, Tjiftjaf, Grasmus, Vink, Koekoek, Ringmus, Zomertortel, Kraai, Kleine Karekiet, Roodstaarttapuit, Kneu, Heggenmus, Houtduif, Zwartkop, Grote Bonte Specht, Zanglijster, Koolmees, Wielewaal, Roodborst, Boompieper, Witte Kwikstaart, Boomkruiper, Buizer, Gierzwaluw, Boomvalk, Boerenzwaluw, Geelgors, Roek, Spotvogel, Knobbelzwaan, Staarmees, Meerkoet, Wilde Eend, Fitis, Rietgors, Tuinfluiter, Fazant, Waterhoen, Groene Specht.

Big Day Maashorst 2003

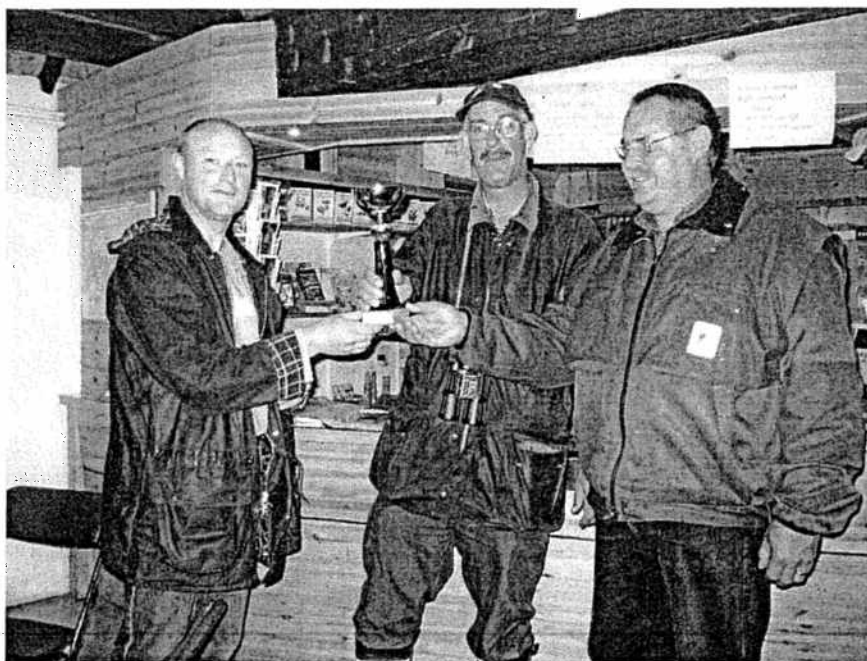
Net als afgelopen jaar is ook dit jaar een Big Day georganiseerd. De bedoeling van deze dag was om zoveel mogelijk vogelsoorten in een bepaalde tijd te scoren (vogelen in competitieverband!). De volgende spelregels gelden op deze dag;

- Starten om exact 07.00 uur
- Iedereen gaat te voet.
- De grenzen zijn de wegen Uden-Nistelrode-Oss, Uden-Zeeland en Zeeland-Schaijk.
- Een groep bestaat uit minimaal twee personen.
- Minimaal twee personen moeten de vogel hebben gehoord of gezien.
- Alle duidelijk gedetermineerde soorten tellen mee.
- Leidraad is de Vogelgids van de ANWB.
- Iedereen is om twaalf uur terug in het Bezoekerscentrum Slabroek

Zondag 18 mei was het dan zover, helaas was de opkomst niet denderend. Met slechts zes personen zijn we de competitie aangegaan. Vrij snel hebben we twee groepjes gevormd. Op exact zeven uur werden de eerste soorten rondom het Bezoekerscentrum genoteerd, de telling was van start gegaan. Onze groep (vier personen) was nog aan het bespreken waar we naar toe zouden gaan, terwijl Jan met zijn collega (Henk de Jager) al onderweg naar Slabroek was. Het weer was gunstig die ochtend, zelfs af en toe wat zon.

Onze groep had die ochtend 55 soorten geteld, wat we een behoorlijk aantal vonden. Mooie waarnemingen waren onder andere de baltsende Wespendif, een rondvliegende Zwarte Wouw. Helaas was er bij de waterplas géén Rietgors te zien of horen, maar wel het Paapje met zijn duidelijke oogstreep. Wij hebben die ochtend de volgende route gelopen; Vanaf het Bezoekerscentrum via het Beekdal naar de blokhut. Van de blokhut via de Grensweg richting de waterplas. Hier zijn we omgedraaid en via de noordelijke bossen richting de drie Vennen gelopen. Vanaf de drie Vennen moesten we haasten om rond twaalf uur weer bij het Bezoekerscentrum terug te komen. Hier zat Jan met zijn collega al aan de koffie terwijl zijn route wat langer dan die van ons was, zij waren op Slabroek geweest en zelfs bij de Hofmansplassen!! Het aantal dat zij gehaald hadden was 59, zij waren dus de winnaar van deze Big Day. Jan Verhoeven en collega kregen daarop de wisselbeker overhandigd (zie foto). Hopelijk is volgend jaar de opkomst groter en kunnen we de beker van Jan aan een andere groep overhandigen.

We gaan dan toch wel de competitie aan!!

Peter van de Braak

Waargenomen soorten Big Day Maashorst 2003

	Groep 1	Groep 2		Groep 1	Groep 2
Blauwe Reiger		x	Kruisbek	x	
Boerenwaluw	x	x	Kuifmees		x
Bonte Vliegenvanger		x	Kwartel		x
Boomklever	x		Merel	x	x
Boomkruiper	x	x	Nijlgans		x
Boomleeuwerik	x	x	Paapje	x	
Boompieper	x	x	Pimpelmees	x	x
Buizerd	x	x	Rietgors		x
Casarca	x		Ringmus	x	x
Dodaars		x	Roodborst	x	x
Ekster	x	x	Roodborsttapuit	x	x
Fazant	x	x	Scholekster		x
Fitis	x	x	Sperwer	x	
Fluiter	x	x	Spreeuw	x	x
Geelgors	x	x	Staartmees	x	x
Gekr. Roodstaart	x	x	Tapuit		x
Gierzwaluw	x	x	Tjiftjaf	x	x
Goudhaantje	x	x	Tuinfluiter		x
Grasmus	x	x	Turkse Tortel	x	x
Grauwe Vliegenvanger		x	Veldleeuwerik	x	x
Groenling	x		Vink	x	x
Grote Bonte Specht	x	x	Vlaamse Gaai	x	x
Grote Lijster	x	x	Wilde Eend	x	x
Havik	x	x	Winterkoning	x	x
Heggemus	x	x	Witte Kwikstaart	x	x
Holeduif	x	x	Wulp	x	x
Houtduif	x	x	Zanglijster	x	x
Huismus	x	x	Zomertortel	x	x
Kauw	x	x	Zwarte Kraai	x	x
Kievit	x	x	Zwarte Mees	x	x
Kneu		x	Zwarte Roodstaart	x	x
Koekoek	x	x	Zwartkop	x	x
Koolmees	x	x	Totaal	55	59

Vogelwacht - Winkel

Kijk eens goed in de winkel van de Vogelwacht. Er zijn altijd wel mensen in uw omgeving die u kunt verrassen met één van de onderstaande cadeaus en/of praktische middelen. U steunt daarmee tevens het werk van Vogelwacht Uden e.o.

De doelstelling van de winkel:

- Door verkoop van boeken, kaarten, cassettes en Cd's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van nestkasten de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Het is bekend dat de huidige samenleving het vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur zeer bemoeilijkt.

Adviezen:

- Er is geen bos bloemen denkbaar die het qua levensduur kan opnemen tegen geluidsband of nestkast. Ook het handzame (rode) vogelherkenningsboekje van Peter Hayman doet het heel goed op verjaardagspartijtjes!
- Stel zo'n artikel eens als prijs beschikbaar bij speciale evenementen of wedstrijden.
- Maak aspirant vogelaars attent op de mogelijkheden van de winkel bij aanschaf van een boek "herkenning van vogels".

Meer willen weten over vogels? De winkel kan u daarbij helpen:

- Bedreigde vogels € 1,00
- Ja, natuurlijk in vogelvlucht € 4,50
- Vogels van Midden Brabant € 4,50
- Het "rode" boekje van Peter Hayman (herkenning van vogels) € 9,50
- Eerste hulp aan dieren € 2,25
- Wintervoeding vogels € 1,00
- Roek en de landbouw € 1,00
- De Lepelaar € 13,50

Andere artikelen:

- Cd's met vogelgeluiden (deel 1,2 en 3) per deel € 11,50
- Vogelmobile € 2,25
- Postpapier met afbeelding van een eend/uil € 3,85
- Telefoonklappers € 1,25
- Raamstickers (ter voorkoming van vogelbotsingen) € 1,50
- Prachtige posters van Blauwe Reiger en IJsvogel € 0,50
- Vogelplaten in diverse maten (Uilen, Zwaluwen, Roofvogels) € 0,50
- Vogelwachtspldje (een "must" voor leden) € 5,00
- Nestkasten (tweemaal geverfd met buitenbeits)
 - Kast voor Winterkoning en Matkop € 4,00
 - Kast voor Pimpelmees, Zwarte Mees, Kuifmees, Glanskop € 6,00
 - Kast voor Koolmees, Bonte Vliegenvanger, Ringmus, enz. € 6,00
 - Kast voor Gekraagde Roodstaart en Bonte Vliegenvanger € 6,50
 - Kast voor Grauwe Vliegenvanger € 7,00
 - Kast voor Boomkruiper € 8,00
 - Kast voor Gierzwaluw € 10,00

Suggesties m.b.t. aanpassing en/of uitbreiding van het winkelassortiment zijn bijzonder welkom.

Coördinator:

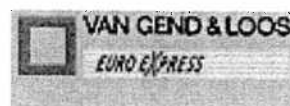
Aad van Toor
Klaroenlaan 1, Uden
Telefoon: 0413-264106 (s.v.p. van tevoren even bellen)

Indien niet aanwezig:

Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Telefoon: 0413-269804

SELEKTVRACHT

dochter van

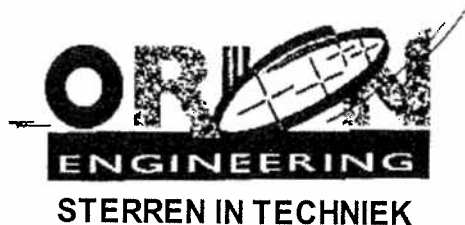

**HEEFT U PAKJES TE VERSTUREN,
DIT KAN OOK VIA SELEKTVRACHT DEPOT UDEN.**

Pakjes van 50 gram tot een gewicht van maximaal 12 kg.
Maximale inhoud 100 liter.

Selektvracht depot Uden,
Berna Rutten
Karperdijk 20
5406 PH Uden
Tel. 0413-269372
Fax. 0413-267619
e-mail berna.rutten@12move.nl

*Vraag vrijblijvend inlichtingen
De prijs zal u meevallen! (zeker voor
pakjes die niet in de brievenbus passen)*

Orion Engineering Den Bosch B.V.

Voor technische banen op MTS-,
HTS- of TU-niveau kijk op:

www.oriongroep.nl

Bel voor meer informatie:
Peter Noy, telefoon 073-6149900

E-mail: denbosch@oriongroep.nl

**RIOOL-, REINIGINGS- EN
INSPECTIEBEDRIJF VOOR
GEMEENTE, RIJK EN INDUSTRIE**

Statenweg 31
5428 GD
VENHORST
Tel.: 0492-321405
Fax.: 0492-324375

*Honden & Katten
Speciaalzaak '4Feedt'
Volkelseweg 26
5405 NA Uden*

**Hoogwaardig en volledig
honden- en kattenvoer
en benodigdheden**

Kwaliteit hoeft niet duur te zijn

www.4feedt.nl

o.a.

 Superleer lam & rijst 20 kg 23,85 EUR*

 Krokante brokken 20 kg 18,60 EUR*

* prijzen onder voorbehoud van wijzigingen

**Ook losse
verkoop**

Gewoon even bellen:

(0413) 26 63 98 of 06 22 54 73 69

**14 soorten in
assortiment**

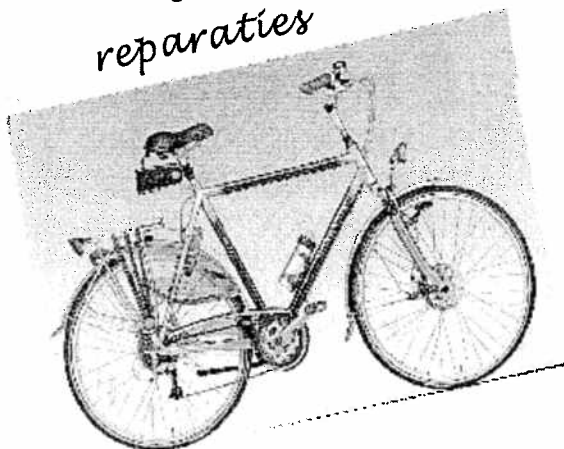
**Gratis bezorgservice in
Uden, Oss, Veghel
en omstreken**

Di. 09.00 - 12.00
Wo. 09.00 - 12.00
Vr. 13.00 - 21.00
Za. 10.00 - 17.00
en ... Op afspraak!

WIM DE WILT

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

Kerkstraat 4 · Uden · 0413-262620

**TUINCENTRUM
UDEN**

**TUINONTWERP
TUINAANLEG &
ONDERHOUD**

Runmolen 104
5404 KT Uden
Telefoon 0413 332131

Gordijnen, vloerbedekking,
binnenzonwering,
raamdecoraties enz.

Een huiscollectie Home & Harmony; een
collectie met veel keus en kwaliteit, speciaal
voor u geselecteerd en vervaardigd,
WELKOM.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510

H et Bloemenmagazijn

Botermarkt 5
5404 NV Uden
0413-267988

H et Bloemenhuis

Kornetsstraat 6
5402 CN Uden

DENKERS EN DOENERS IN HUISVESTINGADVIES

Huisvesting Consultancy
Milieu & Regelgeving
Bouwprojectmanagement
Beheer & Onderhoud
Outsourcing Services

Raad op maat?
Bezoek www.nibag.nl

Oude Udenseweg 16
5405 PD UDEN
Tel. 0413 - 33 42 00
Fax 0413 - 26 85 05

Duifhuizerweg 8 Tel. 0413 363785
5406 TB Uden Fax 0413 342047

*Voor al uw agrarisch
loonwerk*

**Slagerij
Knobbout**

Ons bezocht, is kwaliteit gekocht

Drossaard 12, Uden, 0413-267354

FIETS(W)ERELD

COCK ULAND
de fietsenwinkel

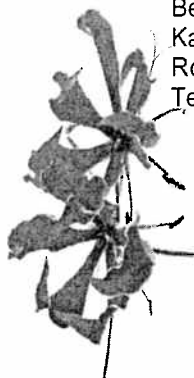
Altijd in beweging!

Drossaard 47
5403 ES Uden
Tel. 0413-267088

Fleurmonde

Bloemenatelier

Voor al uw creatief bloemwerk
Bruidsarrangementen
Bedrijfsabonnementen
Kadoartikelen
Rouwarrangementen
Tevens lid verzendorganisatie

Drossaard 59
5403 ES Uden
Tel. 0413-268628
Fax. 0413-246001

*Onze bakkerswinkels en bezorgdiensten
staan voor kwaliteit in brood en
banket, in Beek en Donk, Boekel,
Gemert, St. Anthonis, Uden en wijde
omgeving.*

St. Josephplein 5 - Venhorst
Drossaard 57 - Uden
Tel.: 0413 - 268517

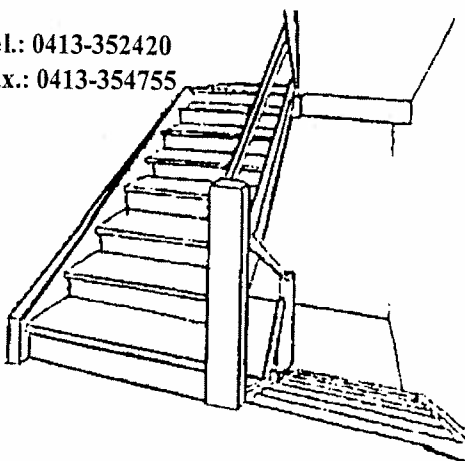
Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

Tel.: 0413-352420

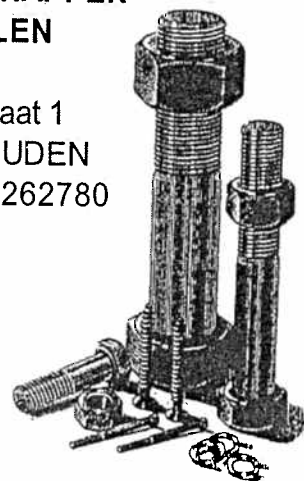
Fax.: 0413-354755

Snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel.: 0413 - 262780

De Bruin *verzekeringen*

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden
Telefoon (0413) 330 999, Telefax (0413) 253 204
Website www.debruin.nl
e-mail info@debruin.nl

*Alle verzekeringen
en financiële diensten*

kaas & natuurvoeding

de sprokkel

- natuurvoeding
- kaas
- delicatessen
- dieet

www.desprokkel.com

Kastanjeweg 171
5401 GW Uden
Tel. 0413-271491
Fax. 0413-248145
E-mail: sprokkel@planet.nl

Laat uw digitale bestanden
gratis afdrukken

WWW.JETTEN.NL

Meld je aan op onze printservice
en je ontvangt 5 gratis afdrukken.
(1 aanmelding per huishouding)

FUJIFILM
DIGITAL
IMAGING
SERVICE **FDI**

JETTEN **FOTOGRAFIE**

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS
mannenmode

Marktstraat 12
5401 GH Uden
Tel. 0413-262568

Beschermen helpt. Helpt u mee?

**Want één op de vijf
vogels wordt nog
bedreigd!**

De ooievaar is terug. Dat is natuurlijk
goed nieuws. Maar zowel in Nederland
als Wereldwijd groeit de Rode Lijst
van bedreigde en kwetsbare
vogelsoorten nog steeds.
Help mee, word lid en
ontvang gratis een
Zakgids Vogels of
een Nestkast als
welkomst-
cadeau.

Vogelbescherming
NEDERLAND

Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+: f27,50) en ontvang
elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en één van de
welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

Dhr./Mevr. _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Stuur deze bon naar Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist.
Postzegel hoeft niet, mag wel.

JAN PEERENBOOM

**Aannemingsbedrijf
Jan Peerenboom B.V.
Volkelseweg 6
5405 NA Uden
tel: (0413) 26 37 40
fax: (0413) 25 18 60**

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dialezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, te weten:

■ WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

■ WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverzwaluwenwand op de voormalige grindafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverzwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverzwaluwenwand en observatiehut. Op verzoek is een gratis brochure verkrijgbaar met daarin alle details over de bouw e.d.

Coördinator Marc Poulussen, telefoon: 0413-274046

■ WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Alle broedgegevens worden geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Daarnaast het geven van advies aan belangstellenden.

Coördinator John Hermans, telefoon: 0413-272777

■ WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals koolmees, pimpelmees en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Tevens het inventariseren en administreren van broedgevallen.

Coördinator Harry van Dijk, telefoon: 0413-273307

■ WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een zestal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van nestkasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk, wespindief en boomvalk.

Coördinator Piet van der Voort, telefoon: 0413-263292

■ WERKGROEP CLUBBLAD / PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruujsel". Dit clubblad wordt vier maal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de diverse activiteiten binnen de vereniging. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in de dag- en weekbladen, kabelkranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, telefoon: 0413-251691

■ WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, telefoon: 0413-252529

■ WERKGROEP JEUGDNATUURGROEP UDEN E.O.

Binnenkort start een nieuwe Jeugdnatuurgroep, een zelfstandige werkgroep binnen Vogelwacht Uden. Zij is bedoeld voor jongeren vanaf acht jaar en heeft als doel de jeugd kennis te laten maken met alle facetten van de natuur. Een keer per maand trekt men het veld in om naar vogels te kijken, bomen te herkennen of paddestoelen te zoeken. Men tracht het besef en waardering voor de natuur bij de jeugd te vergroten.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

